



**Diagnoza  
lokalnych zasobów  
i potrzeb w zakresie usług  
społecznych dla gminy  
Prażmów**

**Mazowsze.**  
serce Polski



Fundusze Europejskie  
dla Rozwoju Społecznego



Rzeczpospolita  
Polska

Dofinansowane przez  
Unię Europejską



**Łączymy**



**Aktywizujemy**



**Wspieramy**

Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

- 00-844 Warszawa, ul. Grzybowska 80/82
- tel. 22 376 85 00, e-mail: [mcps@mcps.com.pl](mailto:mcps@mcps.com.pl)
- [www.mcps.com.pl](http://www.mcps.com.pl)

Dokument wytworzono w okresie wrzesień 2024 – styczeń 2025 r.

Opracowanie: IBC Advisory Spółka Akcyjna oraz Centrum Badań Marketingowych Indicator Sp. z o.o.

# SPIS TREŚCI



<b>Wykaz używanych pojęć i skrótów .....</b>	<b>5</b>
<b>Wprowadzenie.....</b>	<b>7</b>
<b>Najważniejsze wnioski .....</b>	<b>9</b>
I. Demografia .....	9
II. Sytuacja gospodarcza gminy .....	9
III. Lokalne zasoby usług społecznych .....	9
IV. Pomoc społeczna .....	9
V. Charakterystyka usług społecznych dla osób starszych w Gminie Prażmów w świetle danych zastanych i badań ankietowych.....	10
VI. Charakterystyka usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami w Gminie Prażmów w świetle danych zastanych i badań ankietowych .....	11
VII. Charakterystyka usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności w Gminie Prażmów w świetle danych zastanych i badań ankietowych .....	12
VIII. Charakterystyka usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w Gminie Prażmów w świetle danych zastanych i badań ankietowych .....	12
IX. Charakterystyka usług społecznych dla rodzin z dziećmi w Gminie Prażmów w świetle danych zastanych i badań ankietowych.....	13
X. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w gminie Prażmów w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji .....	14
<b>Rozdział I Diagnoza lokalnych zasobów gminy Prażmów w zakresie usług społecznych w świetle analizy Danych zastanych .....</b>	<b>16</b>
I. Analiza sytuacji społecznej i demograficznej .....	16
II. Analiza lokalnych zasobów usług społecznych .....	18
III. Analiza świadczonych usług społecznych .....	19
<b>Rozdział II Diagnoza usług społecznych – wnioski z badania ankietowego mieszkańców gminy Prażmów .....</b>	<b>25</b>
I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej .....	25
II. Opinie o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie w pięciu grupach beneficjentów.....	27
<b>Rozdział III Diagnoza usług społecznych – wnioski z badania ankietowego instytucji świadczących usługi społeczne w gminie Prażmów .....</b>	<b>49</b>
I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej .....	49
II. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w gminie w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji .....	51
III. Analiza usług społecznych prowadzonych dla poszczególnych grup beneficjentów w badanych instytucjach, ich problemy w rozwoju i gotowości do świadczenia usług społecznych .....	52
IV. Opinie przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji .....	55

V. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do idei powstania Centrum Usług Społecznych (CUS) .....	55
VI. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO) i wolontariatu na terenie gminy .....	56
<b>Spis tabel</b> .....	<b>58</b>
<b>Spis wykresów</b> .....	<b>59</b>

# WYKAZ UŻYWANYCH POJĘĆ I SKRÓTÓW

**CAPI** –wywiad bezpośredni (ang. Computer Assisted Personal Interview).

**CAWI** – ankieta online (ang. Computer Assisted Web Interview).

**CATI** – wywiad telefoniczny (ang. Computer-Assisted Telephone Interviewing).

**CUS** – Centrum Usług Społecznych.

**Deinstytucjonalizacja** – rozumiana nie tyle jako dążenie do zamknięcia zakładów opieki długoterminowej, ale jako proces rozwoju usług społecznych na poziomie rodziny i lokalnej społeczności, który miałby umożliwić pozostawanie przez osobę potrzebującą pomocy jak najdłużej w swoim środowisku zamieszkania.

**Diagnoza** – Diagnoza lokalnych zasobów i potrzeb w zakresie usług społecznych na Mazowszu.

**DPS** – Dom Pomocy Społecznej.

**EFS** – Europejski Fundusz Społeczny.

**FEPŻ** – Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową.

**Gmina** – podstawowa jednostka samorządu terytorialnego w Polsce, odpowiedzialna za lokalne sprawy publiczne. Jest najmniejszym szczeblem administracji publicznej, obejmującym obszar jednej lub kilku miejscowości.

**GUS** - Główny Urząd Statystyczny

**JOPS** – Jednostka Organizacyjna Pomocy Społecznej.

**LPDI** - Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych

**MCPS** – Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej.

**MGOPS** – Miejsko Gminny Ośrodek pomocy Społecznej.

**NGO** – organizacja pozarządowa (ang. Non-Governmental Organisations).

**NSP** – Narodowy Spis Powszechny.

**OPS** – Ośrodek Pomocy Społecznej.

**Osoba w wieku poprodukcyjnym** – zaczyna się po 60 roku życia dla kobiet i po 65 roku życia dla mężczyzn, zgodnie z ustawowym wiekiem emerytalnym.

**Osoba w wieku produkcyjnym** – przedział wiekowy obejmuje osoby od 18 do 60 lat dla kobiet i od 18 do 65 lat dla mężczyzn.

**Osoba w wieku przedprodukcyjnym** – osoba, która jeszcze nie osiągnęła wieku, w którym może podjąć pracę zawodową i w związku z tym nie uczestniczy w rynku pracy.

**OZPS** – Ocena Zasobów Pomocy Społecznej

**Przemoc domowa** – formy fizycznej, psychicznej, seksualnej, ekonomicznej lub emocjonalnej agresji stosowanej w relacjach rodzinnych lub bliskich, gdzie jedna osoba lub grupa osób sprawuje kontrolę nad inną.

**Przyrost naturalny** – różnica między liczbą urodzeń a liczbą zgonów na danym obszarze w określonym czasie, zazwyczaj w ciągu roku. Jest jednym z podstawowych wskaźników demograficznych służących do oceny czy populacja danego kraju lub regionu rośnie, maleje, czy pozostaje na stabilnym poziomie.

**REGON** – Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej

**Usługi społeczne** – działania i programy realizowane przez państwo, samorządy lokalne lub organizacje pozarządowe, mające na celu wspieranie dobrostanu społecznego i zaspokajanie podstawowych potrzeb obywateli. Ich głównym celem jest pomoc osobom, które z różnych powodów (np. ekonomicznych, zdrowotnych, społecznych) nie są w stanie samodzielnie zadbać o siebie lub poprawić swojej sytuacji życiowej.

# WPROWADZENIE

Organizowanie usług społecznych, obok polityki zabezpieczenia dochodu są współcześnie najważniejszym komponentem polityk publicznych państwa w zakresie realizowanej polityki społecznej. Stanowią one odpowiedź na wyzwania społeczne i powiązane są z potrzebami wynikającymi z takich procesów jak: zmiany demograficzne i starzenie się społeczeństwa, zmiany w strukturze rodzin, przeobrażenia rynku pracy, wzrost liczby osób o szczególnych potrzebach i z niepełnosprawnością, ryzyka socjalne, kryzysy personalne i rodzinne, a także zapotrzebowanie na kompetencje i kwalifikacje.

W jednostkach samorządu terytorialnego rozwój usług społecznych, powinien wspierać proces deinstytucjonalizacji rozumiany nie tyle jako dążenie do zamknięcia zakładów opieki całodobowej, ale jako proces rozwoju usług społecznych na poziomie rodziny i lokalnej społeczności, który miałby umożliwić pozostawanie przez osobę potrzebującą pomocy jak najdłużej w swoim środowisku zamieszkania. Zmiany w zakresie DI będą następowały w pierwszej kolejności poprzez uruchamianie nowych usług i nowych miejsc świadczenia usług w tzw. środowisku, tak by zapełnić obecnie istniejącą lukę pomiędzy opieką domową a instytucjonalną opieką całodobową.

Aby sprostać wyzwaniom związanym z rozwojem usług społecznych i deinstytucjonalizacji na poziomie gmin i powiatów, niezbędne jest przygotowanie Lokalnych Planów Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych (LPDI). Jednym z elementów LPDI jest dokonanie pogłębionej diagnozy stanu istniejącego i potrzeb społeczności lokalnej co do zakresu oraz form funkcjonowania i rozwoju usług społecznych.

Dlatego też głównym celem „Diagnozy lokalnych zasobów i potrzeb w zakresie usług społecznych w województwie mazowieckim” (zwanej dalej Diagnozą) jest kompleksowa ocena stanu i potrzeb sektora usług społecznych w gminach i powiatach Mazowsza. Diagnoza zawiera analizę obecnych zasobów oraz ocenę potrzeb mieszkańców województwa, szczególnie w kontekście opieki nad osobami starszymi, z niepełnosprawnościami, bezdomnymi, w kryzysie zdrowia psychicznego oraz dla rodzin z dziećmi w tym z dziećmi z niepełnosprawnościami. Niniejszy dokument stanowi raport częściowy z Diagnozy i dotyczy gminy wiejskiej Prażmów w powiecie piaseczyńskim. Diagnoza składała się z 5 głównych komponentów badawczych. Tworzą one pełny obraz sytuacji w zakresie zasobów i potrzeb sektora usług społecznych w gminie Prażmów oraz przedstawiają analizę zasobów i potrzeb kadrowych instytucji w tej jednostce samorządu terytorialnego.

Rysunek 1. Komponenty badawcze diagnozy.



Źródło: Opracowanie własne IBC.



# NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI

## I. Demografia

Gminę Prażmów zamieszkiwało na koniec 2023 roku 13 370 osób z czego 6 856 to kobiety a 6 514 to mężczyźni. Spośród ogółu ludności 2 969 mieszkańców to osoby w wieku przedprodukcyjnym, 8 027 mieszkańców to osoby w wieku produkcyjnym, 2 374 mieszkańców to osoby w wieku poprodukcyjnym.

## II. Sytuacja gospodarcza gminy

Z uzyskanych danych dotyczących sytuacji gospodarczej gminy wynika, że dochody per capita są niższe od średniej powiatowej i niższe od średniej wojewódzkiej. Natomiast liczba zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców jest wyższa od wskaźnika wojewódzkiego i niższa od powiatowego.

## III. Lokalne zasoby usług społecznych

Na terenie gminy w maju 2024 r. było zarejestrowanych 50 organizacji pozarządowych w tym 10 kół gospodyń wiejskich.

W przypadku placówek niepomocowych w gminie funkcjonują: 2 ośrodki zdrowia oraz biblioteka publiczna.

W gminie Prażmów zlokalizowane są następujące gminne i powiatowe placówki wsparcia (w tym jednostki organizacyjne pomocy społecznej): gminny ośrodek pomocy społecznej. Funkcjonuje także schronisko dla osób bezdomnych organizowane i prowadzone przez organizację pozarządową.

W ramach projektów gmina oferuje także usługę społeczną dla osób z niepełnosprawnościami: usługę opieki wytchnieniowej.

## IV. Pomoc społeczna

Struktura pomocy społecznej udzielanej przez OPS w Gminie Prażmów pokazuje, że dominującą formą wsparcia są świadczenia pieniężne. W 2023 r. ze świadczeń w tej formie skorzystało 109 osób. W tym samym okresie świadczenia w formie niepieniężnej otrzymało 67 osób.

W ramach struktury otrzymanych świadczeń pomocy społecznej pomoc uzyskiwali w przeważającej części mężczyźni i osoby w wieku produkcyjnym.

Wśród głównych powodów przyznawania pomocy społecznej przez OPS w Gminie Prażmów w 2023 r. należy wymienić następujące: ubóstwo (83 rodziny), niepełnosprawność (56 rodzin),

długotrwałą lub ciężką chorobę (43 rodziny), bezrobocie (36 rodzin), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (31 rodzin).

W 2023 roku w gminie Prażmów przeprowadzono 120 wywiadów środowiskowych, które objęły 120 rodzin, liczących łącznie 241 osób. Praca socjalna została skierowana do 202 rodzin, w których znajdowało się łącznie 394 osoby. W tym samym roku nie zawarto kontraktów socjalnych.

## V. Charakterystyka usług społecznych dla **osób starszych** w Gminie Prażmów w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Na terenie gminy liczba osób starszych wyniosła 2 374, co stanowi 17,76% ogółu mieszkańców. Pomocą społeczną objętych zostało 20 rodzin z czego 13 z nich było jednoosobowych. W sumie udzielone wsparcie dotyczyło 29 członków tych rodzin, co stanowi 0,22% ogółu mieszkańców gminy.

W gminie usługi opiekuńcze świadczone dla 4 osób na łączną kwotę 47 200 zł.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Prażmów dobrze wspiera osoby starsze (47% beneficjenci usług społecznych, 38% niekorzystający z nich).

Jednakże wśród mieszkańców przeważa pogląd, że usługi oferowane przez gminę Prażmów osobom starszym są niewystarczające (33% beneficjenci usług społecznych, 28% niekorzystający z nich).

Wśród ankietowanych przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób starszych na terenie gminy Prażmów jest trudne (43% beneficjenci usług społecznych, 32% niekorzystający z nich).

Z analizy formularzy badawczych najczęściej osoby starsze w ciągu ostatnich 3 lat korzystały w gminie Prażmów z następujących usług:

- dziennych ośrodków wsparcia;
- dziennych domów pomocy
- rodzinnych domów pomocy.

W opinii mieszkańców i beneficjentów usług społecznych gminy Prażmów najbardziej potrzebne usługi dla osób starszych to:

- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu).

## VI. Charakterystyka usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami w Gminie Prażmów w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Według NSP w gminie Prażmów zamieszkiwało 1 250 osób z niepełnosprawnościami. W 2023 roku, niepełnosprawność członka rodziny była powodem, dla którego wsparcie z pomocy społecznej otrzymało 56 rodzin zamieszkujących gminę Prażmów, w których żyło łącznie 87 osób. Warto również zauważyć, że w 2023 roku z tytułu niepełnosprawności przyznano zasiłki okresowe dla 2 osób w kwocie 5 500 zł.

W ramach projektów gmina oferuje także usługę społeczną dla osób z niepełnosprawnościami: usługę opieki wytchnieniowej.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Prażmów dobrze wspiera osoby z niepełnosprawnościami (36% beneficjenci usług społecznych, 31% niekorzystający z nich).

Pośród badanych mieszkańców przeważa opinia o tym, że usługi oferowane przez gminę Prażmów dla osób z niepełnosprawnościami są niewystarczające (28% beneficjenci usług społecznych, 37% niekorzystający z nich).

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy Prażmów jest trudne (38% beneficjenci usług społecznych, 34% niekorzystający z nich).

Ankietowani uznali, że najczęściej osoby z niepełnosprawnościami w ciągu ostatnich 3 lat korzystali z następujących usług:

- usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania organizowanych przez gminę
- asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami
- działań rehabilitacyjnych
- wsparcia w postaci dodatkowych usług np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu).

W opinii mieszkańców i beneficjentów usług społecznych gminy Prażmów najbardziej potrzebne usługi dla osób z niepełnosprawnościami to:

- działania rehabilitacyjne
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę.

## VII. Charakterystyka usług społecznych dla **osób w kryzysie bezdomności** w Gminie Prażmów w świetle danych zastanych i badań ankietowych

W roku 2023 bezdomność była przyczyną udzielenia pomocy społecznej 2 rodzinom, obejmującym 2 osoby, co stanowi 0,01% populacji.

Na terenie gminy funkcjonuje schronisko dla osób bezdomnych „Dom dla Bezdomnych fundacji „Szafirowa” z 60 miejscami.

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Prażmów dobrze wspiera osoby w kryzysie bezdomności (24% beneficjenci usług społecznych, 27% niekorzystający z nich).

Ankietowani wskazali jednak, że usługi oferowane osobom w kryzysie bezdomności przez gminę Prażmów są niewystarczające (42% beneficjenci usług społecznych, 32% niekorzystający z nich).

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności na terenie gminy Prażmów jest trudne (43% beneficjenci usług społecznych, 33% niekorzystający z nich).

Z analizy materiału badawczego wynika, że najczęściej osoby w kryzysie bezdomności z terenu gminy Prażmów w ciągu ostatnich 3 lat korzystały z następujących usług:

- pracy socjalnej z osobami pozostającymi w kryzysie bezdomności
- schronisk dla osób bezdomnych.

W opinii mieszkańców i beneficjentów usług społecznych gminy Prażmów najbardziej potrzebne usługi dla osób w kryzysie bezdomności to:

- schroniska dla osób bezdomnych
- noclegownie, ogrzewalnie.

## VIII. Charakterystyka usług społecznych dla **osób w kryzysie zdrowia psychicznego** w Gminie Prażmów w świetle danych zastanych i badań ankietowych

Analiza statystyk OPS w gminie Prażmów wskazuje, że w 2023 roku 43 rodziny były objęte świadczeniami z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Ze wsparcia z powodu alkoholizmu korzystało w 2023 roku 9 rodzin, w których funkcjonowało 15 osób. Narkomania nie występowała jako powód udzielania pomocy społecznej.

Na przeciwdziałanie narkomanii gmina przeznaczyła 10 000 zł, a w przypadku przeciwdziałania alkoholizmowi 335 719 złotych. W 2023 roku zasiłki okresowe z tytułu długotrwałej choroby przyznano 5 świadczeń na łączną kwotę 6 500 zł.

W obszarze usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w gminie Prażmów nie funkcjonuje ośrodek wsparcia dla tych osób. Gmina nie świadczy też specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Wśród mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Prażmów źle wspiera osoby w kryzysie zdrowia psychicznego (39% beneficjenci usług społecznych, 37% niekorzystający z nich).

Uczestniczący w badaniu mieszkańcy stwierdzili, że usługi oferowane osobom w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminę Prażmów są niewystarczające (49% beneficjenci usług społecznych, 40% niekorzystający z nich).

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego na terenie gminy Prażmów jest trudne (48% beneficjenci usług społecznych, 49% niekorzystający z nich).

Z analizy materiału badawczego wynika, że najczęściej osoby w kryzysie zdrowia psychicznego z terenu gminy Prażmów w ciągu ostatnich 3 lat korzystały z następujących usług:

- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służących ich odciążeniu (tzw. opieki wytchnieniowej)
- stacjonarnych, całodobowych ośrodków wsparcia.

W opinii mieszkańców i beneficjentów usług społecznych gminy Prażmów najbardziej potrzebne usługi dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego to:

- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- dzienne ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- stacjonarne, całodobowe ośrodki wsparcia.

## **IX. Charakterystyka usług społecznych dla rodzin z dziećmi w Gminie Prażmów w świetle danych zastanych i badań ankietowych**

Według danych GUS W 2023 roku, w gminie Prażmów, zamieszkiwało 2 969 osób w wieku przedprodukcyjnym co stanowiło 22,21% mieszkańców gminy. W przypadku wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej rodziny z dziećmi stanowiły 25,37% spośród wszystkich objętych świadczeniami. W tych rodzinach mieszkało łącznie 208 osób. Rodzin z 1 dzieckiem było 18 i stanowiły 34,62% wszystkich rodzin, rodzin z 2 dziećmi było 14 i stanowiły 26,92% wszystkich rodzin, rodzin z 3 dziećmi było 16 i stanowiły 30,77% wszystkich rodzin, rodzin z 4 dziećmi było 3 i stanowiły 5,77% wszystkich rodzin, rodzin z 5 dziećmi była 1 i stanowiła 1,92% wszystkich rodzin. W 2023 roku pomocą społeczną objęto 17 rodzin niepełnych, zamieszkiwanych przez 60 osób.

W 2023 r. w gminie Prażmów świadczenia przyznane w ramach wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" otrzymało 60 dzieci co stanowiło koszt 66 201 zł. Pracą asystenta rodziny objęto 16 rodzin. Koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej wyniósł 67 232 zł. W 2023 roku na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego wydatkowano 2 539 466 zł.

W 2023 roku poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego, rodzinnego) udzielono 7 rodzinom, w których było 17 osób.

Wśród mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Prażmów dobrze wspiera rodziny z dziećmi (51% beneficjenci usług społecznych, 39% niekorzystający z nich).

Wśród uczestników procesu badawczego przeważa opinia o tym, że usługi oferowane rodzinom z dziećmi przez gminę Prażmów są wystarczające (28% beneficjenci usług społecznych, 41% niekorzystający z nich).

Opinia o stopniu trudności w uzyskaniu usług społecznych dla rodzin z dziećmi na terenie gminy Prażmów jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że uzyskanie ww. usług jest trudne (29% ankietowanych) niż jest łatwe (25% badanych). Natomiast mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia usług społecznych mają odwrotne zdanie (35% ankietowanych uznało, że jest łatwe, 23% badanych, że jest trudne).

Z analizy materiału badawczego wynika, że najczęściej rodziny z dziećmi z terenu gminy Prażmów w ciągu ostatnich 3 lat korzystały z następujących usług:

- pracy socjalnej
- poradnictwa, warsztatów, terapii
- placówek wsparcia dziennego dla dzieci.

W opinii mieszkańców i beneficjentów usług społecznych gminy Prażmów najbardziej potrzebne usługi dla rodzin z dziećmi to:

- pomoc psychologiczna, poradnictwo prawne
- placówki wsparcia dziennego dla dzieci
- poradnictwo, warsztaty, terapie.

## **X. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w gminie Prażmów w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji**

Wszyscy przedstawiciele badanych instytucji w gminie mają wiedzę o rozwoju środowiskowych usług społecznych określanym pojęciem deinstytucjonalizacji i rozumieją jej definicję.

Przedstawiciele badanych instytucji nie wyrażają zdania w sprawie tego czy rozwój środowiskowych usług społecznych, czyli deinstytucjonalizacja jest słusznym kierunkiem rozwoju polityki społecznej w Polsce.

Zdaniem pracowników badanych instytucji przede wszystkim pożądanym jest w nich rozwój usług społecznych dla następujących grup odbiorców: osoby starsze, osoby w kryzysie bezdomności, osoby z problemami zdrowia psychicznego oraz osoby, które potrzebują umieszczenia w DPS (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

Główne bariery w rozwoju usług społecznych zgłaszane przez przedstawicieli badanych instytucji w stosunku do poszczególnych grup odbiorców w gminie Prażmów to: brak środków finansowych oraz brak wystarczających zasobów kadrowych (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

Instytucje zgłaszają umiarkowaną gotowość do rozwoju usług społecznych biorąc pod uwagę następujące wymiary:

- wymiar kadrowy (stan i wykształcenie kadr) – raczej niegotowe
- wymiar finansowy (budżet instytucji) – raczej niegotowe
- wymiar infrastrukturalny (budynki) – połowa gotowa (1 z 2) a połowa niegotowa.

Przedstawiciele badanych instytucji w gminie Prażmów słyszeli o idei tworzenia centrum usług społecznych i pozytywnie ją oceniają. W opinii respondentów na terenie gminy i powiatu nie funkcjonuje CUS.

Przedstawiciele instytucji przyznali, że w ich gminie lub powiecie działają organizacje pozarządowe, zaś ich doświadczenia we współpracy z nimi są pozytywne.

# ROZDZIAŁ I

## DIAGNOZA LOKALNYCH ZASOBÓW GMINY PRAŻMÓW W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH W ŚWIETLE ANALIZY DANYCH ZASTANYCH

### I. Analiza sytuacji społecznej i demograficznej

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, na dzień 31 grudnia 2023 roku liczba mieszkańców gminy Prażmów wyniosła 13 370 osób. Przyrost naturalny w gminie jest ujemny i kształtuje się na poziomie -4 osób w 2023 roku. Saldo migracyjne jest dodatnie i wynosi 213 osób. W strukturze demograficznej przeważały kobiety, które stanowiły 51,28% liczby mieszkańców.

Tabela 1. Sytuacja demograficzna w gminie Prażmów w 2023 r.

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu (benchmark)	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Liczba ludności	13 370	35 848	11 658
Gęstość zaludnienia	154,6	349	234,9
Przyrost naturalny	-4	5	-30
Saldo migracji	213	487	31
Kobiety na 100 mężczyzn	105	106	101
Liczba i % osób w wieku przedprodukcyjnym	2 969, 22,21%	8 011, 21,86%	2 341, 19,79%
w tym K	1 461	3 888	1 139
w tym M	1 508	4 123	1 202
Liczba i % osób w wieku produkcyjnym	8 027, 60,04%	21 225, 58,67%	6 753, 58,08%
w tym K	3 905	10 408	3 589
w tym M	4 122	10 817	3 164
Liczba i % osób 65+	2 374, 17,76%	6 611, 19,45%	2 564, 22,13%
w tym K	1 490	4 255	1 672
w tym M	884	2 356	892

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych GUS.

Struktura ludności gminy Prażmów nie wskazuje na pojawiający się w innych gminach i powiatach województwa mazowieckiego proces starzenia się społeczeństwa. Na każde 100 osób w wieku produkcyjnym w 2023 roku przypadało 30 osobom w wieku poprodukcyjnym. Inne wskaźniki obciążenia demograficznego dla gminy w 2023 roku obejmowały:



- liczbę 67 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
- wartość 80 osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym
- współczynnik obciążenia demograficznego osób starszych wyniósł 23%
- odsetek osób w wieku 65 lat i więcej wynosił 17,76%, w tym dla kobiet 11,14%, a dla mężczyzn 6,61%.

Tabela 2. Sytuacja gospodarcza w gminie Prażmów w 2023 r.

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu (benchmark)	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Dochody gminy per capita	5 821,85 z	7 463,10 zł	7 388,45 zł
Dochody własne per capita	2 837,59 zł	4 562,43 zł	2 813,98 zł
Podmioty w regon/1000 mieszk.	139	189,33	99

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych GUS.

Tabela 2 ukazuje podstawowe wskaźniki charakteryzujące sytuację gospodarczą gminy Prażmów w 2023 roku. W zestawieniu uwzględniono dochody gminy per capita, dochody własne per capita oraz liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Dla lepszego zobrazowania pozycji gminy, wartości te porównano ze średnimi wynikami dla powiatu oraz województwa mazowieckiego (bez Warszawy). Z przedstawionych danych wynika, że dochody gminy per capita są niższe od średniej powiatowej i wojewódzkiej. Natomiast liczba zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarczych jest wyższa od wskaźnika wojewódzkiego i niższa od powiatowego.

Tabela 3. Kapitał społeczny w gminie Prażmów w 2023 r.

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu (benchmark)	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Liczba organizacji pozarządowych	50	143,5	38
NGO/ 1000 mieszk.	3,74	3,86	3,38
Frekwencja w wyborach samorządowe	57,42%	57,42%	58,92%
Frekwencja w wyborach parlamentarne	82,07%	82,38%	73,86%

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie NGO.pl oraz Państwowej Komisji Wyborczej.

Tabela 3 przedstawia wybrane wskaźniki społeczne dotyczące gminy Prażmów w 2023 roku, w porównaniu do średnich wartości dla powiatu oraz województwa mazowieckiego (bez Warszawy). Analiza obejmuje liczbę organizacji pozarządowych (NGO) oraz ich liczbę w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Dodatkowo zestawiono frekwencję w wyborach samorządowych i parlamentarnych, co pozwala na ocenę poziomu zaangażowania obywatelskiego mieszkańców gminy w stosunku do szerszego kontekstu regionalnego. W przypadku wskaźników dotyczących NGO są one niższe od średniej w powiecie i wyższe od średniej w województwie. Natomiast w zakresie aktywności obywatelskiej (frekwencji wyborczej) wartość obu wskaźników jest pomiędzy średnim wskaźnikiem powiatu i województwa. Jest to dobry prognostyk dla tworzenia w gminie silnej społeczności obywatelskiej.

## II. Analiza lokalnych zasobów usług społecznych

W gminie Prażmów funkcjonuje jedna jednostka organizacyjna pomocy społecznej tj. gminny ośrodek pomocy społecznej.

Tabela 4. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej na terenie gminy Prażmów

Nazwa	Lokalizacja	Organ prowadzący	Liczba pracowników	Koszty utrzymania	Sposób finansowania
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Czołchańskiego 1A, 05-505 Prażmów	Urząd Gminy	13	6 131 672 zł	Środki własne gminy, dotacja na zadania własne oraz zlecone z budżetu Wojewody.

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych OPS.

Zapewnia on szeroki zakres usług i świadczeń, działając na rzecz osób i rodzin wymagających pomocy. W tabeli 4 przedstawiono szczegółowe dane dotyczące lokalizacji, organizacji pracy, liczby pracowników, kosztów utrzymania oraz źródeł finansowania tej jednostki.

Tabela 5. Podmioty ekonomii społecznej na terenie gminy Prażmów

Typ Podmiotu Ekonomii Społecznej	Liczba Podmiotów
Organizacje pozarządowe	50
Koła Gospodyń Wiejskich	10
Spółdzielnia socjalna	0
Zakład Aktywności Zawodowej	0
Centrum Integracji Społecznej	0
Klub integracji Społecznej	0
Warsztaty Terapii Zajęciowej	0

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator.

W gminie Prażmów funkcjonują podmioty ekonomii społecznej, które wspierają lokalną społeczność i rozwój inicjatyw społeczno-gospodarczych. Dominują organizacje pozarządowe, których liczba wynosi 50, co stanowi największą grupę w tej kategorii. Wśród nich działa także 10 Kół Gospodyń Wiejskich, angażujące się w aktywność społeczną i kulturalną

Tabela 6. Organizacje pozarządowe na terenie gminy Prażmów

Rodzaj działalności NGO	Liczba NGO
Sport	11
Kultura	2
Edukacja	0
Zdrowie	3
Pomoc społeczna	0
Bezpieczeństwo	6
Rozwój lokalny	1
Ekologia	1
Demokracja	2
Wsparcie organizacji pozarządowych	0
Rynek pracy	1
Działalność międzynarodowa	0
Nauka i technika	0

Rodzaj działalności NGO	Liczba NGO
Branżowe	0
Religia	0
Suma	26

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych <https://spis.ngo.pl/mazowieckie-prazmow-141805?cat%5B2386%5D=2387&cat%5B2898%5D=2899> i zestawienia udostępnionego przez Stowarzyszenie Klon/Jawor [dostęp 1.12.2024].

W gminie Prażmów w 2024 roku było łącznie zarejestrowanych 50 organizacji pozarządowych, Spośród nich rodzaj swojej działalności wskazało 26 (jedna organizacja mogła wskazać kilka działalności, lub nie musiała wskazać wcale). W tabeli 6 przedstawiono je w podziale na rodzaj prowadzonej działalności. Z zawartych powyżej danych wynika, że dominującym rodzajem organizacji pozarządowych na terenie gminy są te o charakterze sportowym i bezpieczeństwa.

Tabela 7. Podmioty niepomocowe na terenie gminy Prażmów

Nazwa podmiotu niepomocowego	Lokalizacja	Organ prowadzący	Liczba pracowników	Sposób finansowania	Świadczone usługi
Ośrodek Zdrowia w Prażmowie	ul. Bogusława Ostapowicza 4, 05-505 Prażmów	Gmina Prażmów	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi medyczne
Ośrodek Zdrowia w Uwielinach	Uwieliny ul. Główna 10, 05-540 Zalesie Górne	Gmina Prażmów	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi medyczne
Biblioteka Publiczna Gminy Prażmów	Prażmów ul. Ryxa 53, 05-505 Prażmów	Gmina Prażmów	Brak danych	Budżet samorządowy	Usługi kulturalne, czytelnicze

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych Urzędu Gminy Prażmów. Więcej informacji na stronie gminy pod adresem: <https://prazmow.pl/> [Dostęp: 18.12.2024]

W tabeli 7 zawarto zestawienie informacji dotyczących podmiotów niepomocowych funkcjonujących na terenie gminy Prażmów. Zestawienie obejmuje nazwę i lokalizację podmiotów, organ prowadzący, liczbę pracowników (jeśli dane są dostępne), źródła finansowania oraz rodzaje świadczonych usług. Przedstawione podmioty realizują różnorodne zadania w zakresie kultury, sportu, edukacji oraz ochrony zdrowia, wspierając rozwój społeczności lokalnej. Za analizy powyższych danych wynika, że w gminie funkcjonują następujące placówki niepomocowe: 2 ośrodki zdrowia oraz biblioteka publiczna.

### III. Analiza świadczonych usług społecznych

#### 1. Pomoc społeczna

Poniższa tabela 8 przedstawia zestawienie danych dotyczących liczby osób i rodzin objętych świadczeniami pomocy społecznej w gminie Prażmów w 2023 roku w porównaniu ze średnimi wartościami dla powiatu i województwa. Dane obejmują zarówno świadczenia pieniężne, jak i niepieniężne, z uwzględnieniem struktury wiekowej beneficjentów. Dodatkowo zaprezentowano liczbę kobiet, mężczyzn oraz rodzin korzystających ze świadczeń, a także liczbę osób w tych rodzinach.

Tabela 8. Osoby korzystające z pomocy społecznej w ośrodku pomocy społecznej w 2023 roku

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	173	484	265
- świadczenia pieniężne	109	294,5	154
- świadczenia niepieniężne	67	230	131
Liczba rodzin	205	569	260
Liczba osób w rodzinach	403	953	553

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych OPS Prażmów (MRIPS-03R).

Tabela 9. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w ośrodku pomocy społecznej w 2023 roku w podziale na wiek i płeć

Wyszczególnienie	Wartość dla gminy	Średnia wartość dla powiatu	Średnia wartość dla województwa (bez Warszawy) (benchmark)
- w wieku 0-17	33,53%	19,84%	40,32%
- w wieku produkcyjnym	51,45%	50,64%	42,21%
- w wieku poprodukcyjnym	15,03%	29,52%	17,47%
Liczba kobiet, którym przyznano świadczenia	49,13%	49,5%	49,13%
Liczba mężczyzn, którym przyznano świadczenia	50,87%	50,5%	50,87%

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych OPS Prażmów (OZPS).

Struktura pomocy społecznej udzielanej przez OPS w Gminie Prażmów pokazuje, że dominującą formą wsparcia są świadczenia pieniężne. W 2023 r. ze świadczeń w tej formie skorzystało 109 osób. W tym samym okresie świadczenia w formie niepieniężnej otrzymało 67 osób. W ramach struktury otrzymanych świadczeń pomocy społecznej pomoc uzyskiwali w przeważającej części mężczyźni i osoby w wieku produkcyjnym.

Tabela 10. Powody przyznawania pomocy społecznej w ośrodku pomocy społecznej w gminie Prażmów w 2023 roku

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	% rodzin korzystających z pomocy społecznej	% mieszkańców gminy
Ubóstwo	83	140	40,49%	1,05%
Sieroctwo	0	0	0%	0%
Bezdomność	2	2	0,98%	0,01%
Potrzeba ochrony macierzyństwa	28	122	13,66%	0,91%
- w tym wielodzietność	14	76	6,83%	0,57%
Bezrobocie	36	70	17,56%	0,52%
Niepełnosprawność	56	87	27,32%	0,65%
Długotrwała lub ciężka choroba	43	58	20,98%	0,43%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	31	100	15,12%	0,75%
- w tym rodziny niepełne	12	40	5,85%	0,3%
- w tym rodziny wielodzietne	11	56	5,37%	0,42%
Przemoc domowa	2	10	0,98%	0,07%

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	% rodzin korzystających z pomocy społecznej	% mieszkańców gminy
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0%	0%
Alkoholizm	9	15	4,39%	0,11%
Narkomania	0	0	0%	0%
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	1	0,49%	0,01%
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy	1	6	0,49%	0,04%
Zdarzenie losowe	2	4	0,98%	0,03%
Sytuacja kryzysowa	1	1	0,49%	0,01%
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0%	0%

Źródło: Opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie danych OPS.

Zgodnie z artykułem 7 ustawy o pomocy społecznej<sup>1</sup>, pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy domowej, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Wśród powodów przyznawania pomocy przez OPS w Gminie Prażmów w 2023 roku należy wymienić następujące:

- ubóstwo dotknęło 83 rodziny
- niepełnosprawność wystąpiła u 56 rodzin
- długotrwałą lub ciężką chorobę, która dotyczyła 43 rodzin
- bezrobocie dotknęło 36 rodzin
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego dotyczyła 31 rodzin, w tym 12 rodzin niepełnych oraz 11 rodzin wielodzietnych
- potrzeba ochrony macierzyństwa dotyczyła 28 rodzin, w tym rodzin wielodzietnych, których było 14
- alkoholizm wystąpił u 9 rodzin
- w związku z przemocą domową, wsparcie otrzymało 2 rodziny
- bezdomność dotknęła 2 rodziny
- zdarzenia losowe dotknęły 2 rodzin
- sytuacja kryzysowa wystąpiła u 1 rodziny
- trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego wystąpiła u 1 rodziny
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy wystąpiła u 1 rodziny

<sup>1</sup> Tekst jednolity Dz.U. z 2024 poz. 1283

- sieroctwo, narkomania, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi kłęska żywiołowa lub ekologiczna nie były przyczyną przyznania wsparcia z pomocy społecznej.

W 2023 roku zasiłki stałe przyznano łącznie 40 osobom na łączną kwotę 269 633 zł. Z tego:

- zasiłki stałe dla osób samotnie gospodarujących otrzymało 39 osób na sumę 266 529 zł.
- zasiłki stałe dla osób w rodzinie przyznano 1 osobie na kwotę 3 104 zł.

W 2023 roku zasiłki okresowe przyznano 33 osobom na łączną kwotę 83 548 zł. Z tego:

- z tytułu bezrobocia udzielono 26 zasiłków o wartości 67 348 zł.
- z tytułu długotrwałej choroby przyznano 5 zasiłków na łączną kwotę 6 500 zł.
- z tytułu niepełnosprawności udzielono 2 zasiłki na sumę 5 500 zł.

W 2023 roku gmina Prażmów udzieliła wsparcia w różnych formach. Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych ze zdarzeniami losowymi otrzymała 1 osoba, na co przeznaczono łącznie 3000 złotych. Inne zasiłki celowe i świadczenia w naturze przyznano 91 osobom na łączną kwotę 169146 zł.

W 2023 roku gmina Prażmów udzieliła wsparcia w postaci dodatku mieszkaniowego 92 gospodarstwom domowym, na co przeznaczono łącznie 223 403 zł. Gmina posiadała w 2023 roku środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w wysokości 6 178 672 zł w tym w budżecie OPS 6 131 672 zł.

## 2. Zasoby instytucjonalne

W 2023 roku gmina Prażmów dysponowała 14 mieszkaniami komunalnymi w tym 11 mieszkaniami socjalnymi. W ciągu roku złożono 22 wnioski o przyznanie mieszkania komunalnego, a na mieszkanie socjalne oczekiwało 11 osób. Nie odnotowano wyroków eksmisji bez wskazania lokalu socjalnego. Na terenie gminy nie było mieszkań wspomaganych i treningowych.

Na terenie gminy nie funkcjonuje dom pomocy społecznej prowadzony przez gminę. Mieszkańcy gminy, którzy wymagają umieszczenia w takiej placówce są kierowani do instytucji prowadzonych przez powiat. W 2023 roku takich osób było 11 a gmina poniosła koszty w wysokości 453 619 złotych za ich pobyt w domu pomocy społecznej.

## 3. Praca socjalna

W 2023 roku w gminie Prażmów przeprowadzono 120 wywiadów środowiskowych, które objęły 120 rodzin, liczących łącznie 241 osób. Praca socjalna została skierowana do 202 rodzin, w których znajdowało się łącznie 394 osoby. W tym samym roku nie zawarto kontraktów socjalnych.

## 4. Zasoby i usługi wspierające osoby starsze

Na terenie gminy liczba osób starszych wynosi 2 374, co stanowi 17,76% ogółu mieszkańców. Pomocą społeczną objętych zostało 20 rodzin z czego 13 z nich było jednoosobowych. W sumie

udzielone wsparcie dotyczyło 29 członków tych rodzin, co stanowi 0,22% ogółu mieszkańców gminy.

W gminie usługi opiekuńcze świadczone dla 4 osób na łączną kwotę 47 200 zł.

## 5. Zasoby i usługi wspierające osoby z niepełnosprawnościami

Według NSP w gminie Prażmów zamieszkiwało 1 250 osób z niepełnosprawnościami. W 2023 roku, niepełnosprawność członka rodziny była powodem, dla którego wsparcie z pomocy społecznej otrzymało 56 rodzin zamieszkujących gminę Prażmów, w których żyło łącznie 87 osób. Warto również zauważyć, że w 2023 roku z tytułu niepełnosprawności przyznano okresowe zasiłki dla 2 osób w kwocie 5 500 zł.

W ramach projektów gmina oferuje także usługę społeczną dla osób z niepełnosprawnościami: usługę opieki wytchnieniowej.

## 6. Zasoby i usługi wspierające Osoby w kryzysie bezdomności

W roku 2023 bezdomność była przyczyną udzielenia pomocy społecznej 2 rodzinom, obejmującym 2 osoby, co stanowi 0,01% populacji. Gmina udzieliła 1 świadczenie schronienia na łączną kwotę 20 075 zł.

Na terenie gminy funkcjonuje schronisko dla osób bezdomnych „Dom dla Bezdomnych fundacji „Szafirowa” z 60 miejscami.

## 7. Zasoby i usługi wspierające osoby w kryzysie zdrowia psychicznego

Analiza statystyk OPS w gminie Prażmów wskazuje, że w 2023 roku 43 rodziny były objęte świadczeniami z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Ze wsparcia z powodu alkoholizmu korzystało w 2023 roku 9 rodzin, w których funkcjonowało 15 osób. Narkomania nie występowała jako powód udzielania pomocy społecznej.

Na przeciwdziałanie narkomanii gmina przeznaczyła 10 000 zł, a w przypadku przeciwdziałania alkoholizmowi 335 719 złotych. W 2023 roku z tytułu długotrwałej choroby przyznano 5 zasiłków okresowych na łączną kwotę 6 500 zł.

W obszarze usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w gminie Prażmów nie funkcjonuje ośrodek wsparcia dla tych osób. Gmina nie świadczy też specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

## 8. Zasoby i usługi wspierające rodzinę i dzieci w tym dzieci z niepełnosprawnościami

Według danych GUS w 2023 roku, w gminie Prażmów, zamieszkiwało 2 969 osób w wieku przedprodukcyjnym co stanowiło 22,21% mieszkańców gminy. W przypadku wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej rodziny z dziećmi stanowiły 25,37% spośród wszystkich objętych świadczeniami. W tych rodzinach mieszkało łącznie 208 osób. Rodzin z 1 dzieckiem było 18 i stanowiły 34,62% wszystkich rodzin, rodzin z 2 dziećmi było 14 i stanowiły 26,92% wszystkich

rodzin, rodzin z 3 dzieci było 16 i stanowiły 30,77% wszystkich rodzin, rodzin z 4 dzieci było 3 i stanowiły 5,77% wszystkich rodzin, rodzin z 5 dzieci była 1 i stanowiła 1,92% wszystkich rodzin. W 2023 roku pomocą społeczną objęto 17 rodzin niepełnych, zamieszkiwanych przez 60 osób.

W 2023 r. w gminie Prażmów świadczenia przyznane w ramach wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" otrzymało 60 dzieci co stanowiło koszt 66 201 zł. Pracą asystenta rodziny objęto 16 rodzin. Koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej wyniósł 67 232 zł. W 2023 roku na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego wydatkowano 2 539 466 zł.

W 2023 roku poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego, rodzinnego) udzielono 7 rodzinom, w których było 17 osób.



# ROZDZIAŁ II

## DIAGNOZA USŁUG SPOŁECZNYCH – WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO MIESZKAŃCÓW GMINY PRAŻMÓW

### I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej

#### 1. Metodologia badania

Na potrzeby niniejszej diagnozy zostało przeprowadzone przez firmy IBC oraz CBM Indicator we współpracy z MCPS **badanie mieszkańców** gmin i powiatów w zakresie świadczonych usług społecznych w województwie mazowieckim. Badanie miało charakter ilościowy i zostało przeprowadzone w październiku i listopadzie 2024 roku za pomocą kwestionariusza ankietowego skierowanego do mieszkańców korzystających i niekorzystających z usług społecznych. W badaniu zostało zastosowane podejście mieszane (mixed mode) obejmujące trzy techniki zbierania danych: CAWI (ankieta online), CATI (wywiady telefoniczne) oraz CAPI (wywiady bezpośrednie). **Wielkość próby dla mieszkańców gminy Prażmów wyniosła 150 ankietowanych** (część pytań ze względu na ich tematykę została zadana mniejszej, dedykowanej grupie mieszkańców).

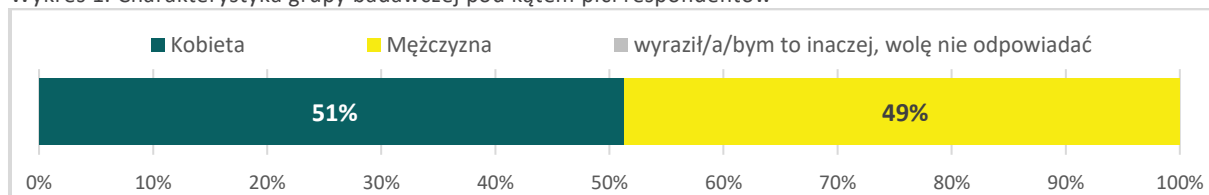
W badaniu mieszkańców gminy wyodrębniono dwie grupy: **beneficjentów usług społecznych** oraz **mieszkańców niekorzystających z usług społecznych**. Do grona beneficjentów zostały zaliczone osoby należące do pięciu podgrup i korzystające w ciągu ostatnich 3 lat z dedykowanych im usług społecznych:

- osoby starsze
- osoby z niepełnosprawnościami (w tym dzieci)
- osoby w kryzysie bezdomności
- osoby z problemami zdrowia psychicznego
- rodziny z dziećmi.

#### 2. Charakterystyka grupy badawczej

Poniżej prezentujemy charakterystykę grupy badawczej w zakresie następujących zmiennych: płeć, wieku, wykształcenia, sytuacji zawodowej, sytuacji materialnej respondentów. Grupa ta uczestniczyła w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Prażmów o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla pięciu grup beneficjentów.

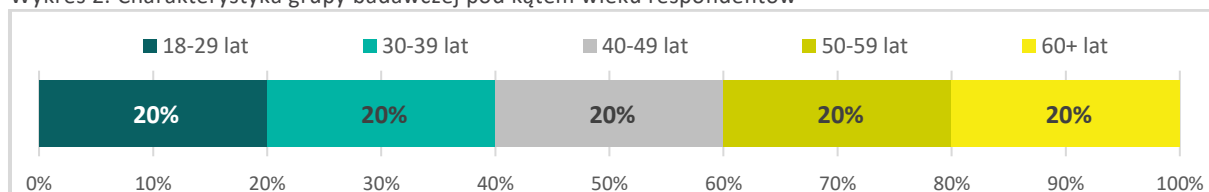
Wykres 1. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem płci respondentów



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przedmiotowym badaniu respondenci pod kątem płci byli prawie równo rozłożeni (kobiety stanowiły 51% badanych, a mężczyźni 49%).

Wykres 2. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wieku respondentów



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku wieku respondentów nie odnotowano jednej dominującej grupy respondentów. W każdej z badanych grup wiekowych odnotowano po 20% ankietowanych.

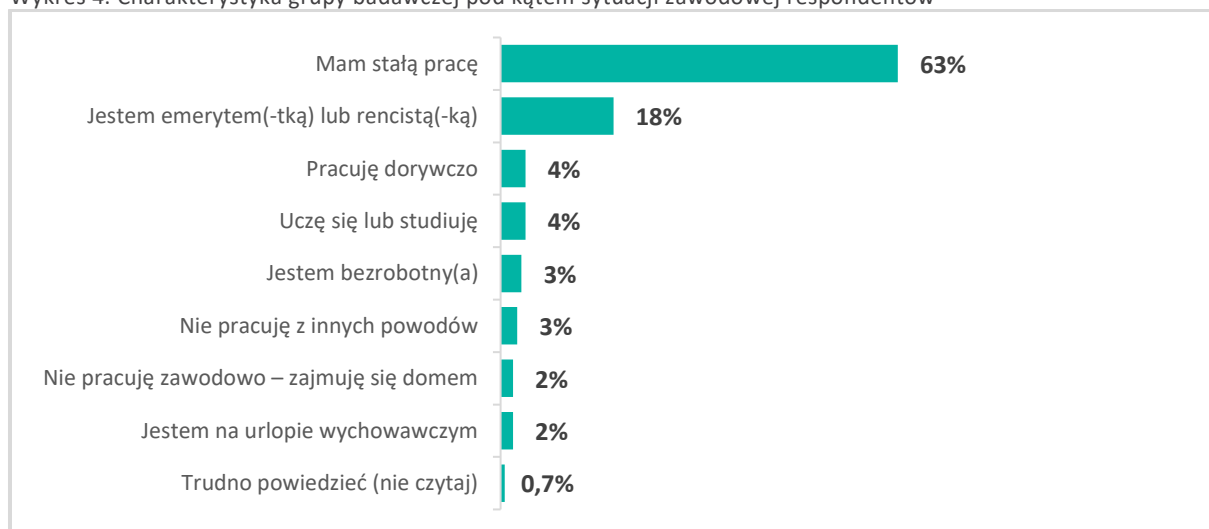
Wykres 3. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wykształcenia respondentów



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Analiza ankiet badawczych wykazała, że w przypadku wykształcenia respondentów to dominującymi grupami byli ci z wykształceniem średnim (53% badanych) i wyższym (29% badanych).

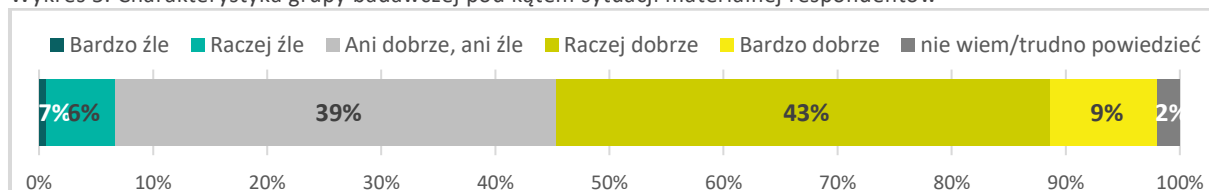
Wykres 4. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji zawodowej respondentów



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Jeżeli chodzi o charakterystykę grupy badawczej pod kątem sytuacji zawodowej respondentów przeważającą grupą były osoby posiadające stałą pracę (63% badanych).

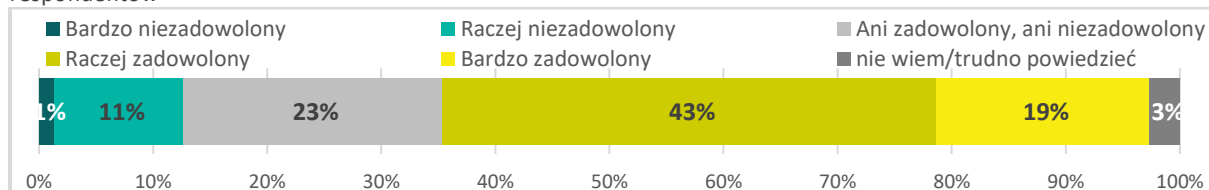
Wykres 5. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji materialnej respondentów



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Respondenci określili w przeważającej części swoją sytuację materialną jako raczej dobrą (43% badanych) oraz ani dobrą, ani złą (39% badanych).

Wykres 6. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem stopnia zadowolenia zamieszkiwania na terenie gminy przez respondentów



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

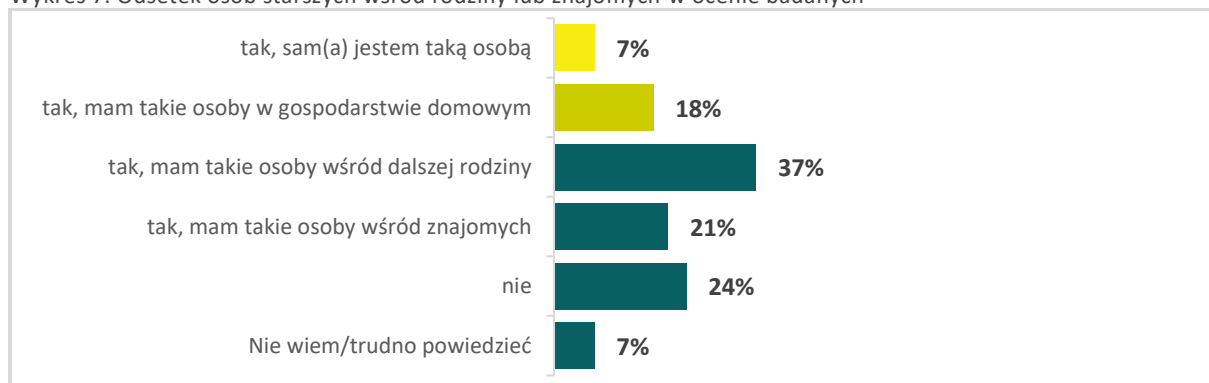
Ankietowani biorący udział w badaniu wyrazili opinię, że są raczej zadowoleni (43% badanych) oraz bardzo zadowoleni (19% badanych) z zamieszkiwania na terenie gminy Prażmów.

## II. Opinie o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie w pięciu grupach beneficjentów

### 1. Usługi społeczne dla osób starszych

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Prażmów o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób starszych.

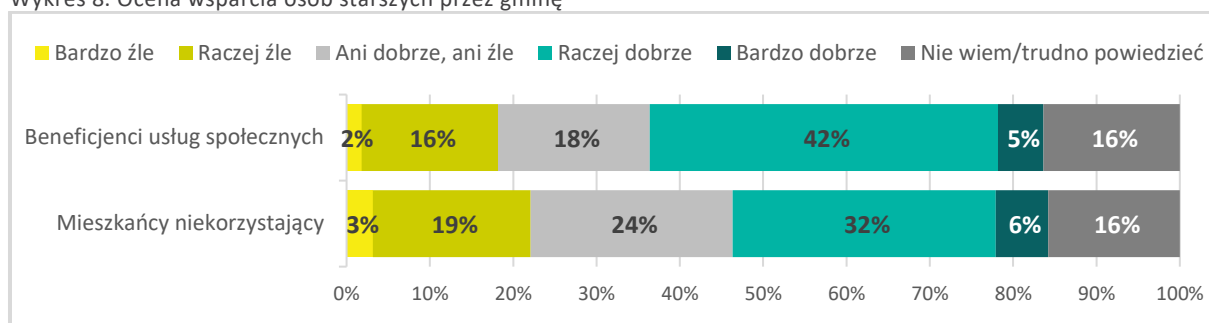
Wykres 7. Odsetek osób starszych wśród rodziny lub znajomych w ocenie badanych



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców gminy Prażmów 7% stanowiły osoby starsze, dodatkowo 18% badanych przyznało, że ma takie osoby w gospodarstwie domowym natomiast 37% ankietowanych ma takie osoby wśród dalszej rodziny a 21% wśród znajomych.

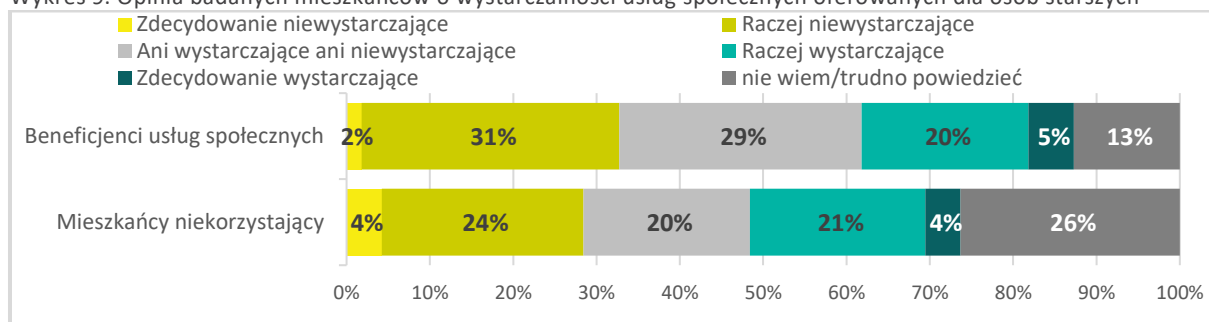
Wykres 8. Ocena wsparcia osób starszych przez gminę



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Prażmów dobrze wspiera osoby starsze (47% beneficjenci usług społecznych, 38% niekorzystający z nich).

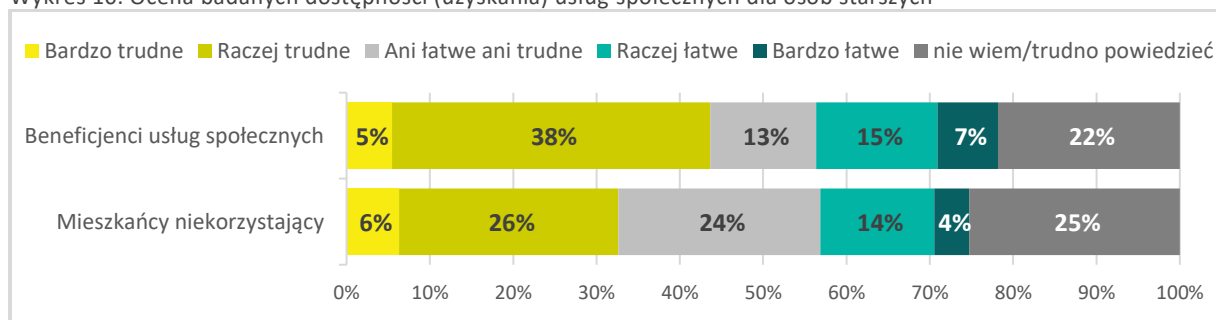
Wykres 9. Opinia badanych mieszkańców o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób starszych



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców przeważa pogląd, że usługi oferowane przez gminę Prażmów osobom starszym są niewystarczające (33% beneficjenci usług społecznych, 28% niekorzystający z nich).

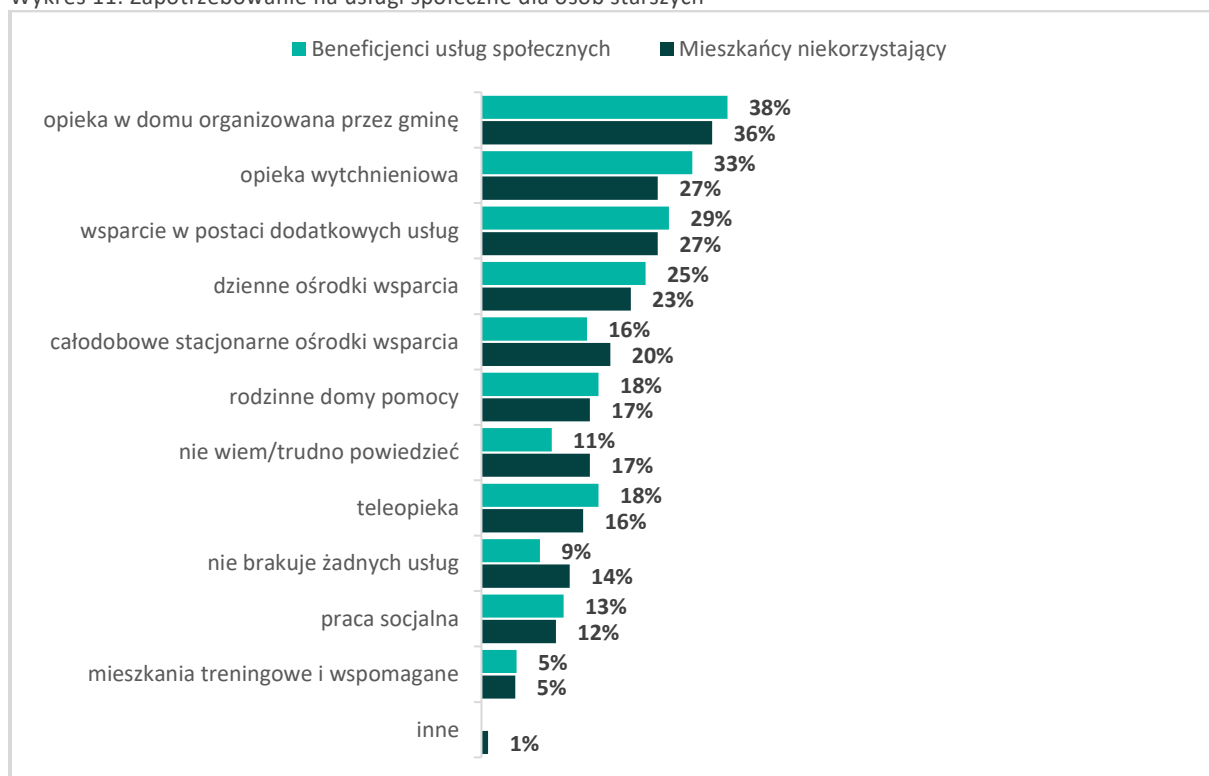
Wykres 10. Ocena badanych dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób starszych



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród ankietowanych przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób starszych na terenie gminy Prażmów jest trudne (43% beneficjenci usług społecznych, 32% niekorzystający z nich).

Wykres 11. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób starszych

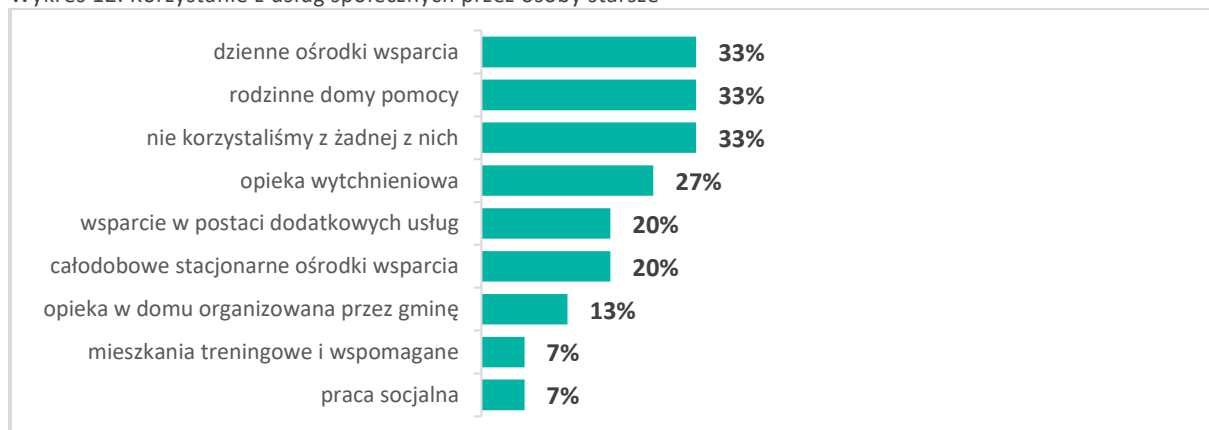


Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Prażmów najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób starszych to:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- wsparcie w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu).

Wykres 12. Korzystanie z usług społecznych przez osoby starsze

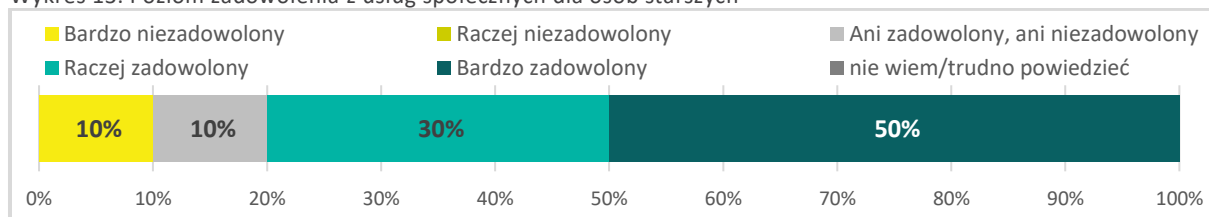


Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy formularzy badawczych najczęściej osoby starsze w ciągu ostatnich 3 lat korzystały w gminie Prażmów z następujących usług:

- dziennych ośrodków wsparcia
- dziennych domów pomocy
- rodzinnych domów pomocy.

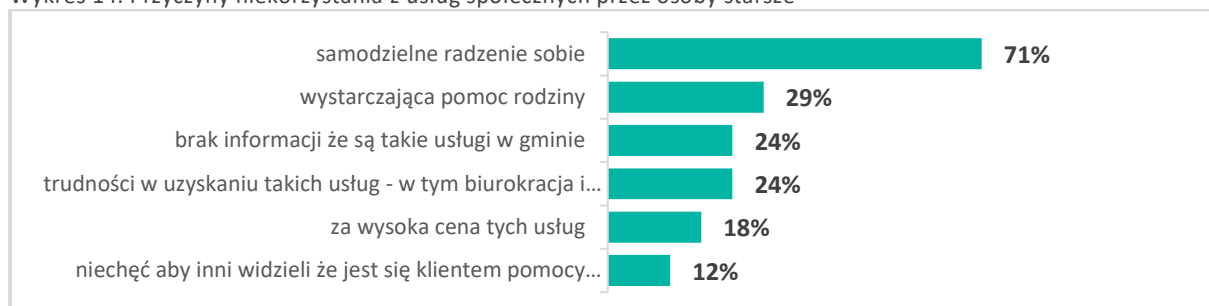
Wykres 13. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób starszych



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Mieszkańcy gminy Prażmów korzystający z usług społecznych są z nich zadowoleni (80% zadowolonych do 10% niezadowolonych).

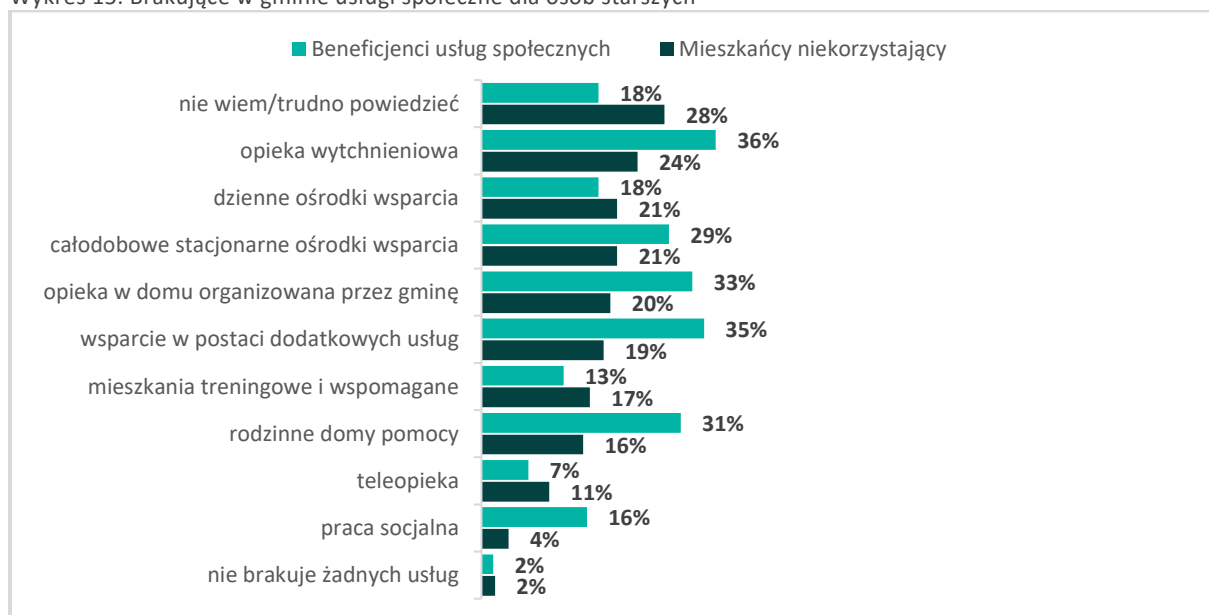
Wykres 14. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby starsze



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby starsze, które nie były objęte usługami społecznymi, jako przyczynę niekorzystania z nich wskazywały głównie, że: radzą sobie samodzielnie (71% badanych), wystarcza im pomoc rodziny (29% badanych), brak jest informacji o takich usługach w gminie (24% badanych) oraz trudności w uzyskaniu takich usług, w tym biurokracja i długi czas oczekiwania na decyzje (24% badanych).

Wykres 15. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób starszych



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

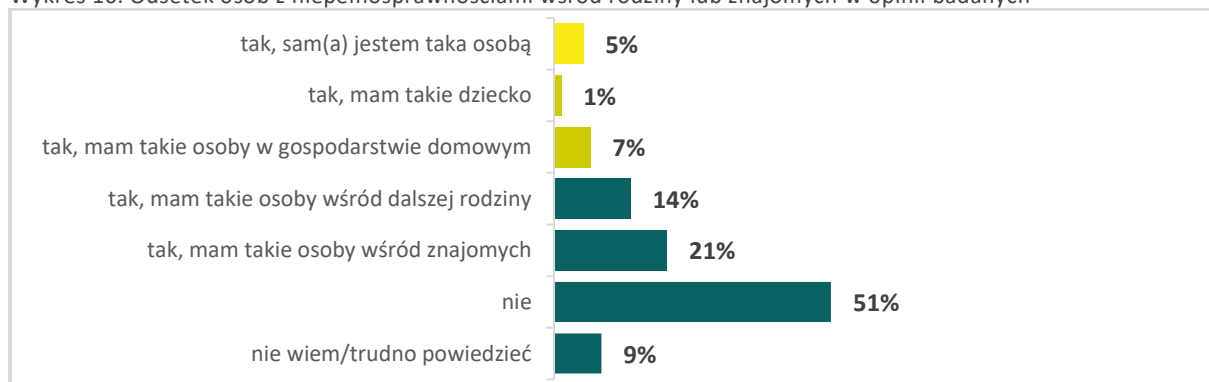
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gminy najbardziej brakujące usługi społeczne dla osób starszych to:

- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie w postaci dodatkowych usług (np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu).

## 2. Usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami (w tym dzieci)

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Prażmów o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób z niepełnosprawnościami.

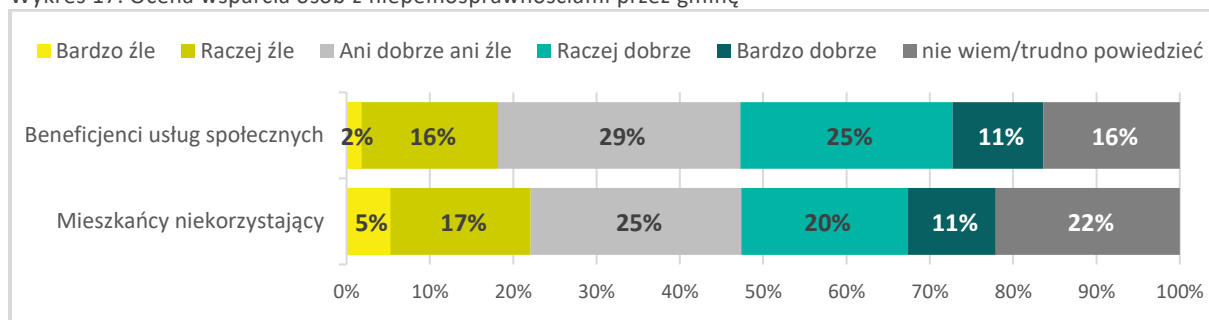
Wykres 16. Odsetek osób z niepełnosprawnościami wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców gminy Prażmów 5% spośród nich stanowiły osoby z niepełnosprawnościami. Dodatkowo 1% przyznało, że jest rodzicem dziecka z niepełnosprawnością, 7% ankietowanych ma takie osoby w gospodarstwie domowym natomiast 14% ma takie osoby wśród dalszej rodziny zaś 21% badanych ma takie osoby wśród znajomych.

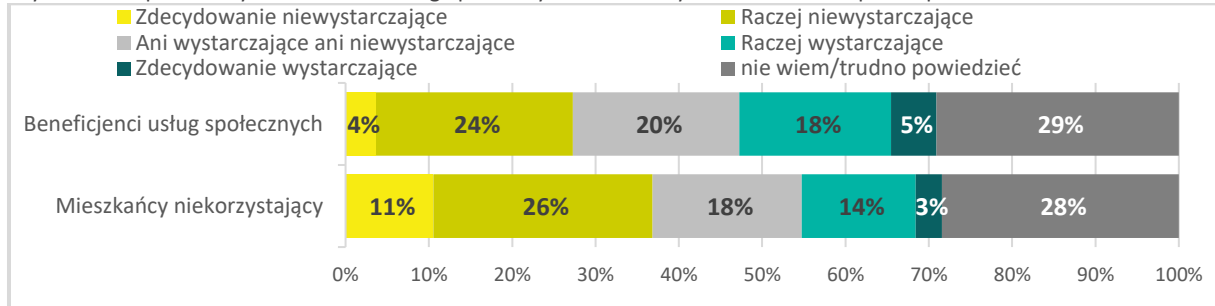
Wykres 17. Ocena wsparcia osób z niepełnosprawnościami przez gminę



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród uczestniczących w badaniu mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Prażmów dobrze wspiera osoby z niepełnosprawnościami (36% beneficjenci pomocy społecznej, 31% niekorzystający z niej).

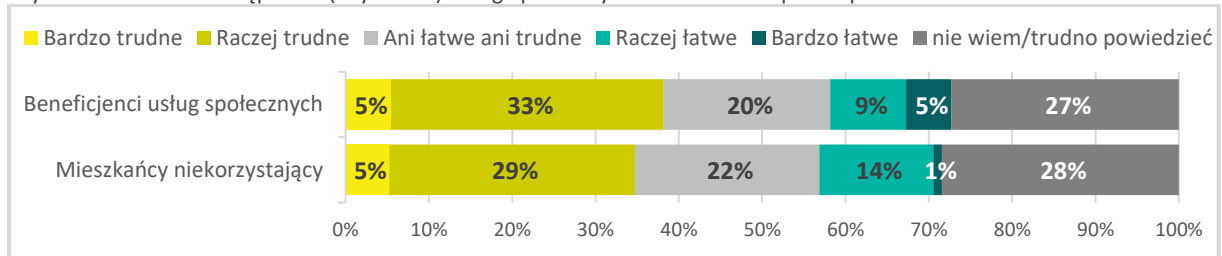
Wykres 18. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób z niepełnosprawnościami



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pośród badanych mieszkańców przeważa opinia o tym, że usługi oferowane przez gminę Prażmów dla osób z niepełnosprawnościami są niewystarczające (28% beneficjenci usług społecznych, 37% niekorzystający z nich).

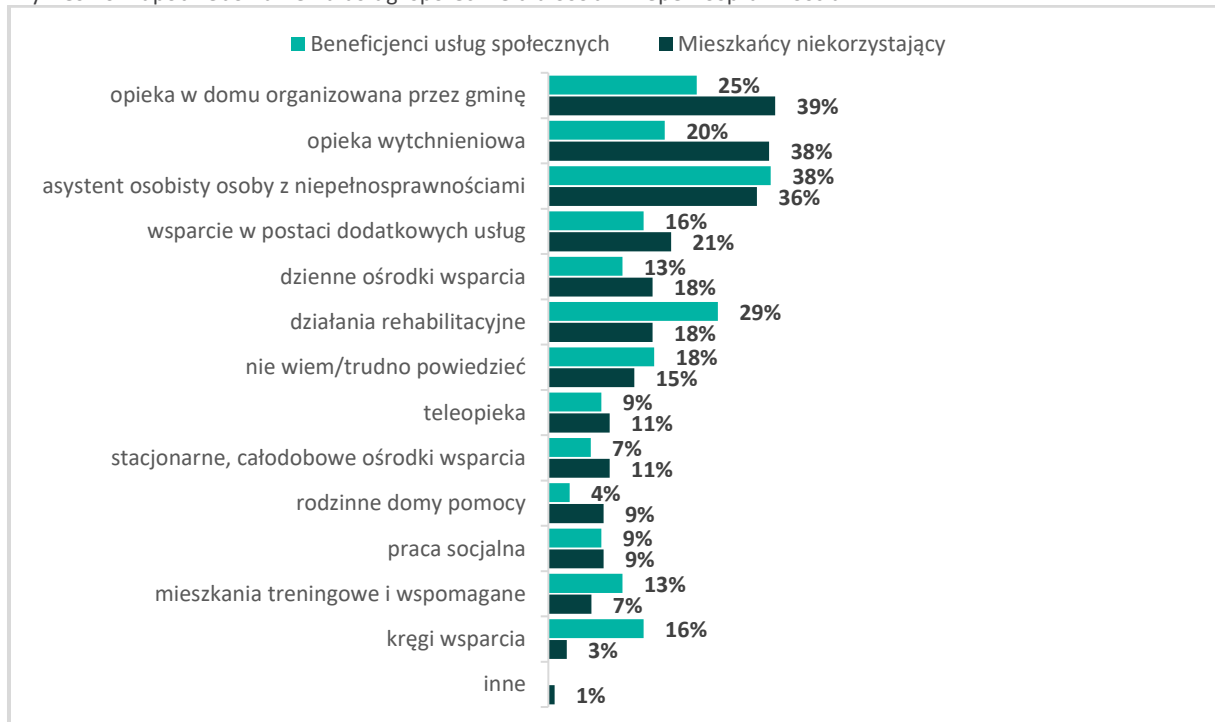
Wykres 19. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy Prażmów jest trudne (38% beneficjenci usług społecznych, 34% niekorzystający z nich).

Wykres 20. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami



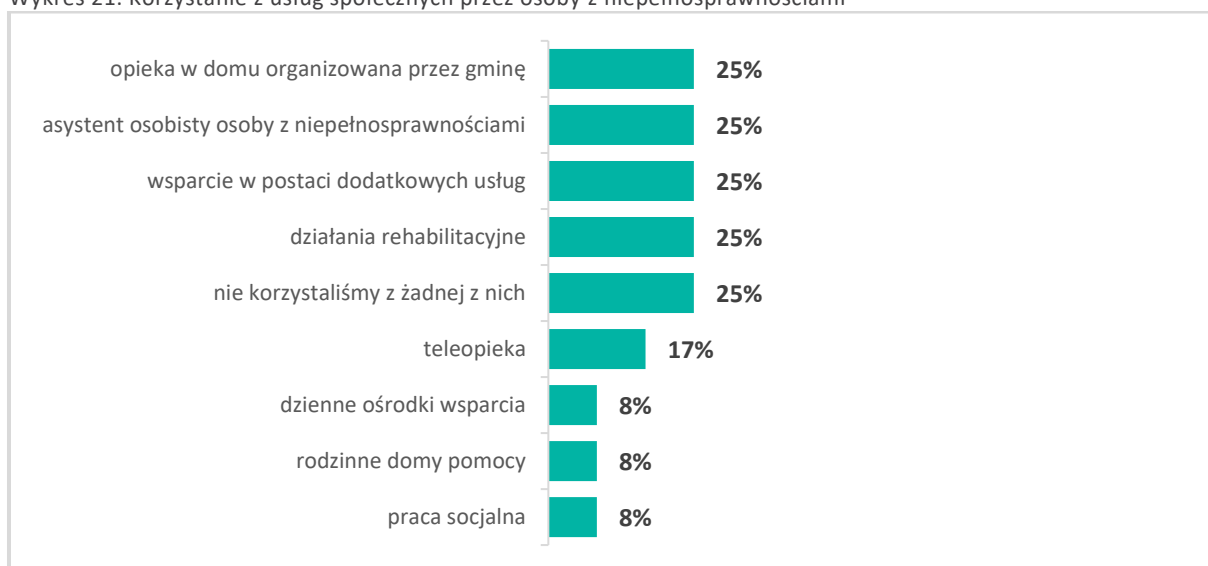
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.



W opinii mieszkańców gminy Prażmów najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami to:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- pomoc profesjonalisty w postaci asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami.

Wykres 21. Korzystanie z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami

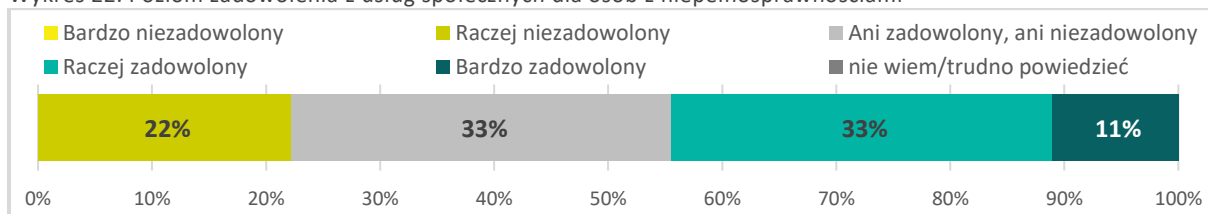


Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Ankietowani uznali, że najczęściej osoby z niepełnosprawnościami w ciągu ostatnich 3 lat korzystali z następujących usług:

- usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania organizowanych przez gminę
- asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami
- działań rehabilitacyjnych
- wsparcia w postaci dodatkowych usług np. w formie dożywiania lub w zakresie transportu, dowozu).

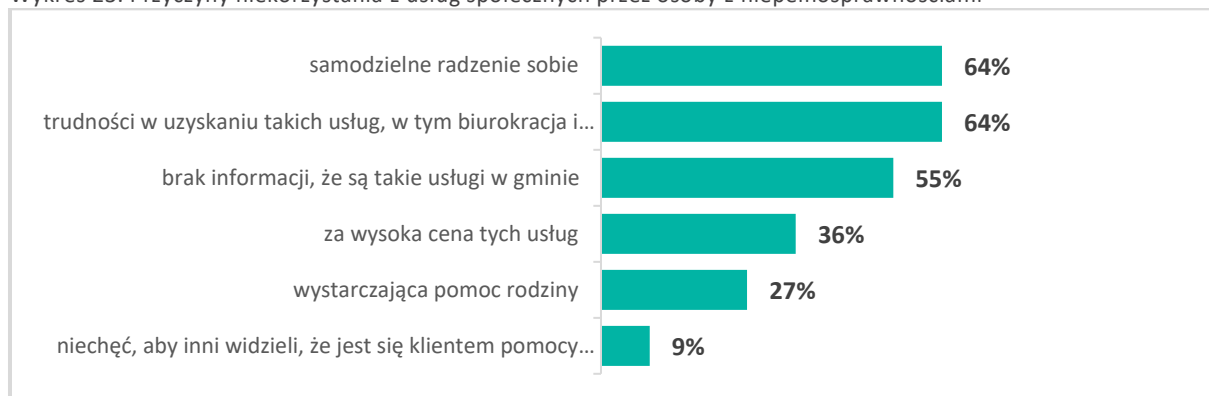
Wykres 22. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Ankietowani mieszkańcy gminy Prażmów, korzystający z usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami stwierdzili, że w większości jest z nich zadowolona (44% zadowolonych do 22% niezadowolonych).

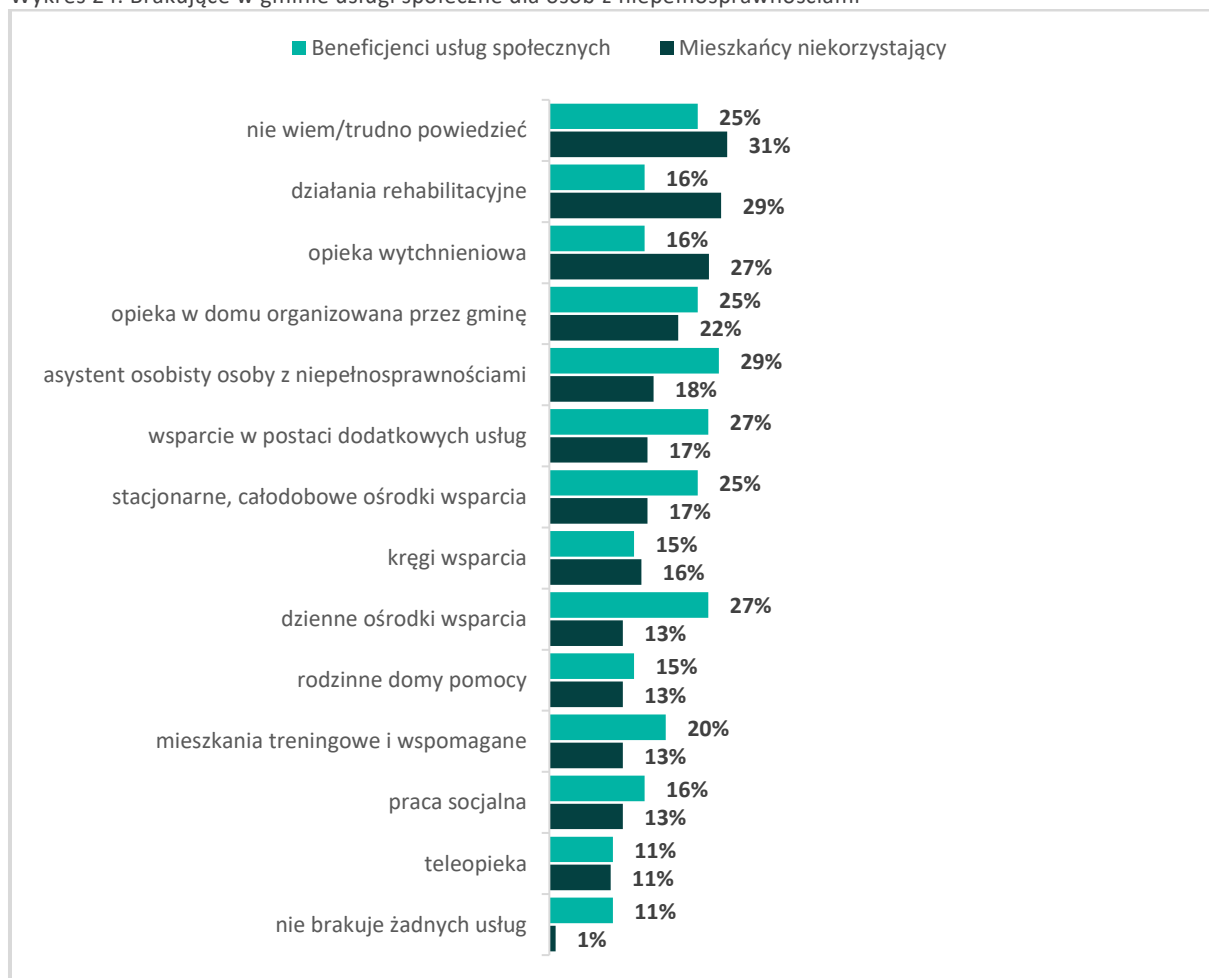
Wykres 23. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby z niepełnosprawnościami, które nie były objęte usługami społecznymi jako przyczynę niekorzystania z nich wskazywały na: radzenie sobie samodzielnie (64% ankietowanych) oraz na trudności w uzyskaniu dostępu takich usług, w tym: biurokracja i długi czas oczekiwania na decyzje (64% ankietowanych), a także brak informacji o świadczeniu takich usług w gminie (55% ankietowanych).

Wykres 24. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

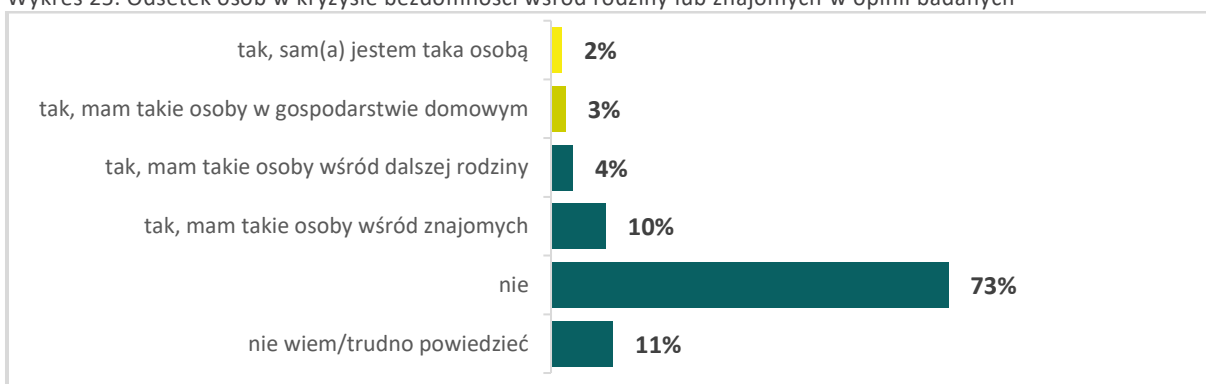
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gminy najbardziej brakujące usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami to:

- działania rehabilitacyjne
- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu
- asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania organizowane przez gminę.

### 3. Usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Prażmów o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób w kryzysie bezdomności.

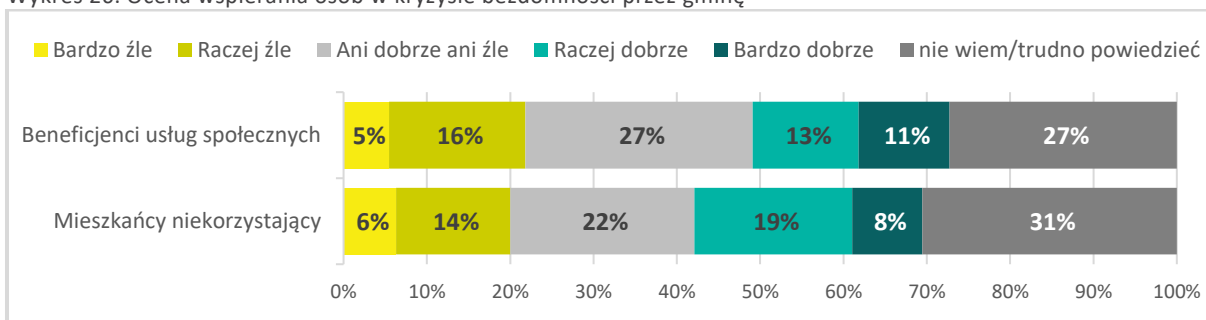
Wykres 25. Odsetek osób w kryzysie bezdomności wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców gminy Prażmów niespełna 2% spośród nich stanowiły osoby w kryzysie bezdomności. Dodatkowo 3% badanych przyznało, że ma takie osoby w gospodarstwie domowym, 4% ankietowanych ma takie osoby wśród dalszej rodziny, natomiast 10% wskazało na takie osoby wśród znajomych.

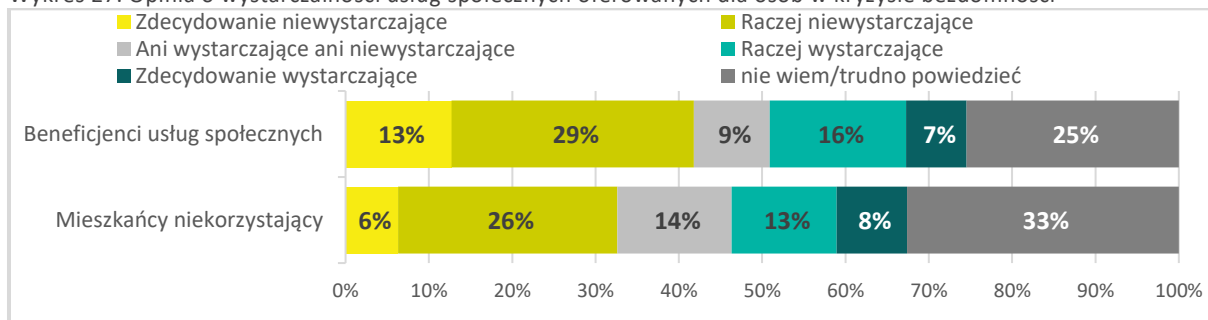
Wykres 26. Ocena wspierania osób w kryzysie bezdomności przez gminę



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Prażmów dobrze wspiera osoby w kryzysie bezdomności (24% beneficjenci usług społecznych, 27% niekorzystający z nich).

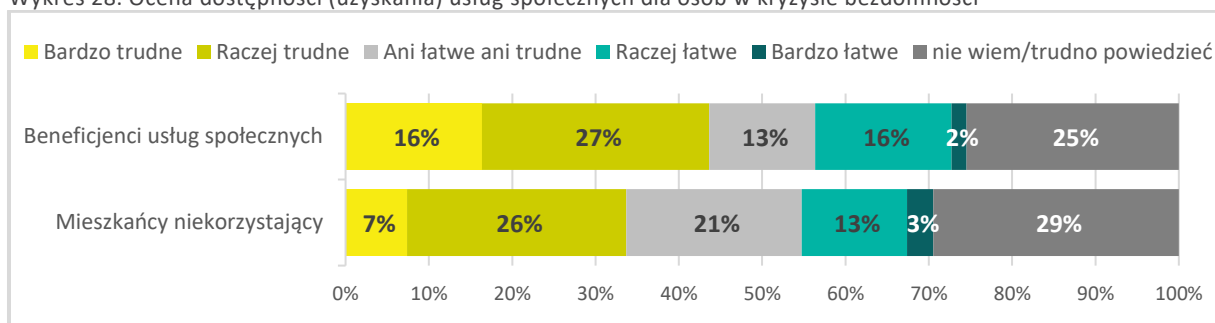
Wykres 27. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób w kryzysie bezdomności



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Ankietowani wskazali jednak, że usługi oferowane osobom w kryzysie bezdomności przez gminę Prażmów są niewystarczające (42% beneficjenci usług społecznych, 32% niekorzystający z nich).

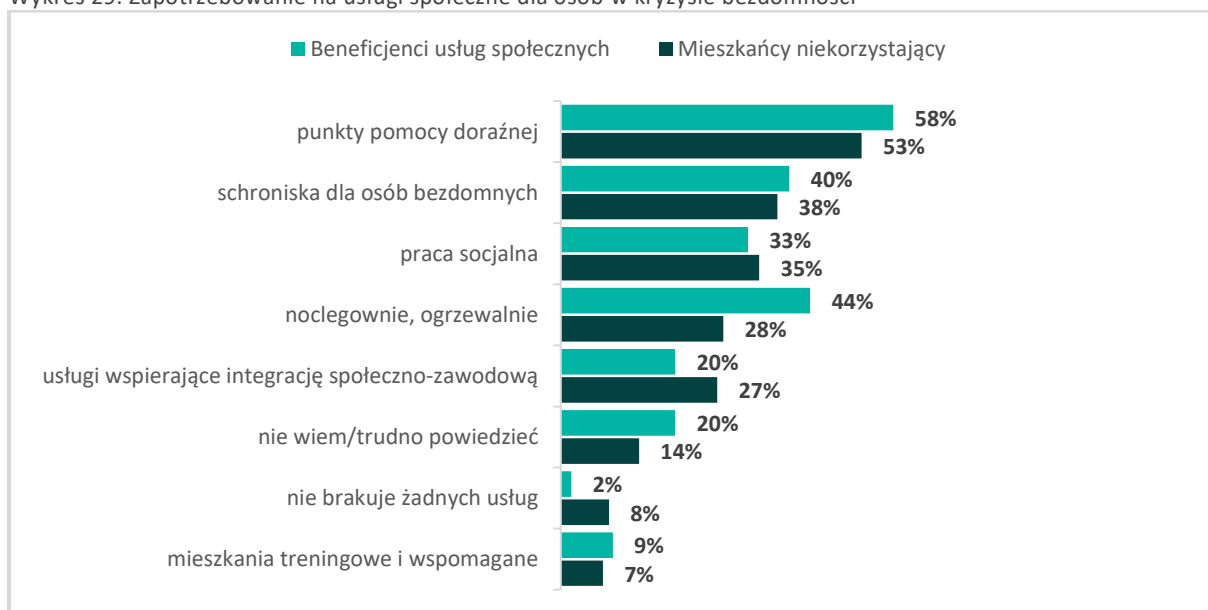
Wykres 28. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności na terenie gminy Prażmów jest trudne (43% beneficjenci usług społecznych, 33% niekorzystający z nich).

Wykres 29. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności

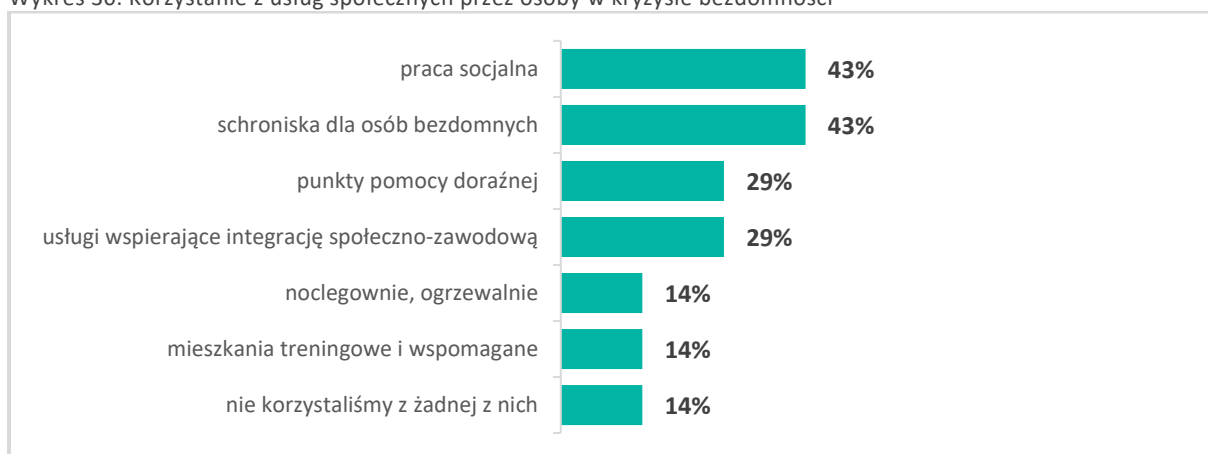


Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Prażmów najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności to:

- punkty pomocy doraźnej
- schroniska dla osób bezdomnych
- praca socjalna z osobami pozostającymi w kryzysie bezdomności
- noclegownie, ogrzewalnie.

Wykres 30. Korzystanie z usług społecznych przez osoby w kryzysie bezdomności

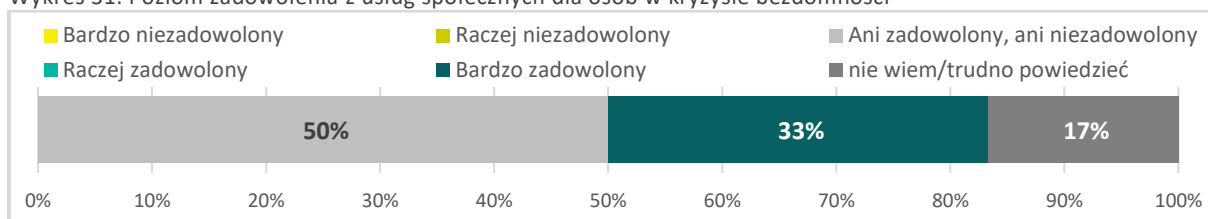


Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy materiału badawczego wynika, że najczęściej osoby w kryzysie bezdomności z terenu gminy Prażmów w ciągu ostatnich 3 lat korzystały z następujących usług:

- pracy socjalnej z osobami pozostającymi w kryzysie bezdomności
- schronisk dla osób bezdomnych.

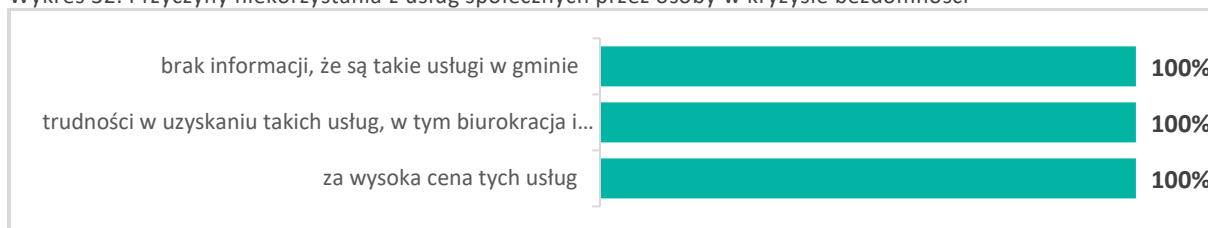
Wykres 31. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby w kryzysie bezdomności korzystające z usług społecznych wyrazili opinię, że są z nich ani zadowolone, ani nie zadowolone (50% ankietowanych).

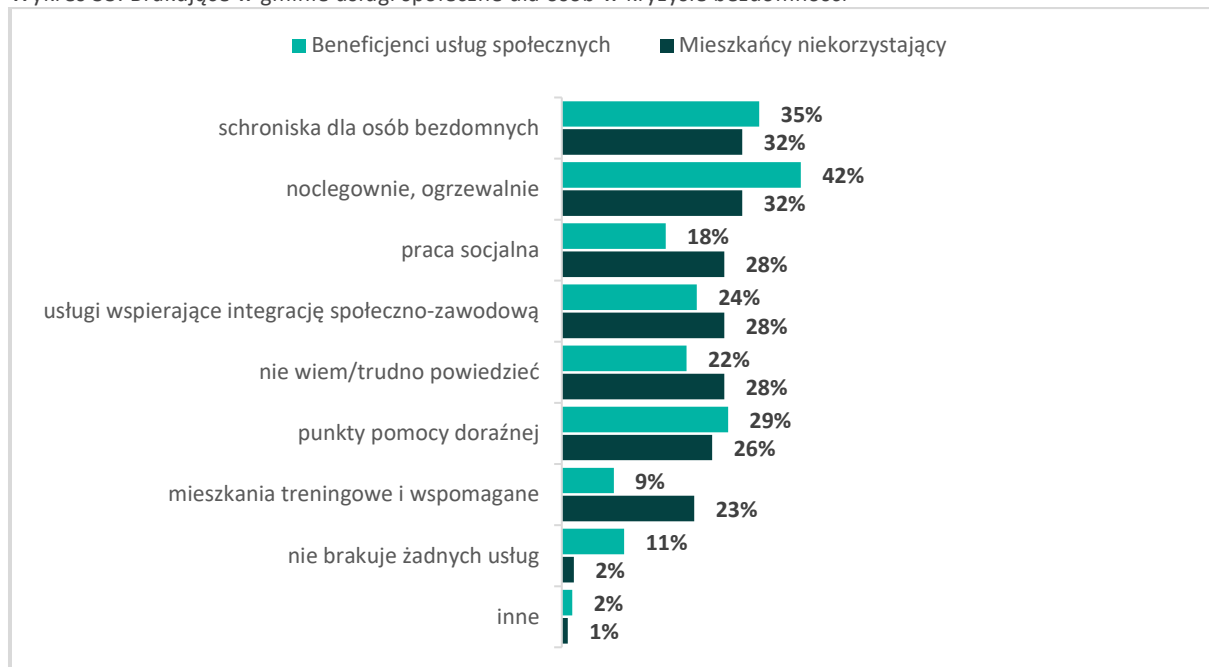
Wykres 32. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby w kryzysie bezdomności



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby w kryzysie bezdomności, które nie skorzystały z usług społecznych dla nich przeznaczonych jako przyczynę wskazywały, że brak jest informacji, że są takie usługi w gminie, na trudności w uzyskaniu takich usług, w tym biurokracja i długi czas oczekiwania na decyzje, a także na za wysoką cenę tych usług.

Wykres 33. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

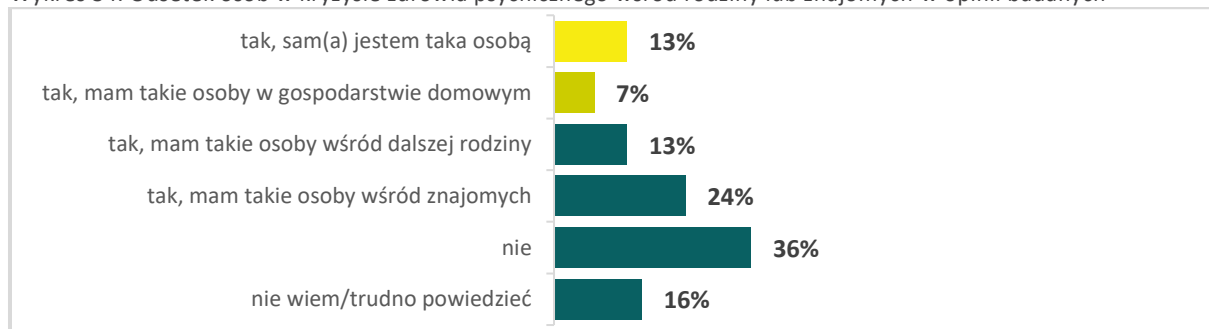
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gminy Prażmów najbardziej brakuje następujących usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności:

- schronisk dla osób bezdomnych
- noclegowni, ogrzewalni.

#### 4. Usługi społeczne dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Prażmów o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.

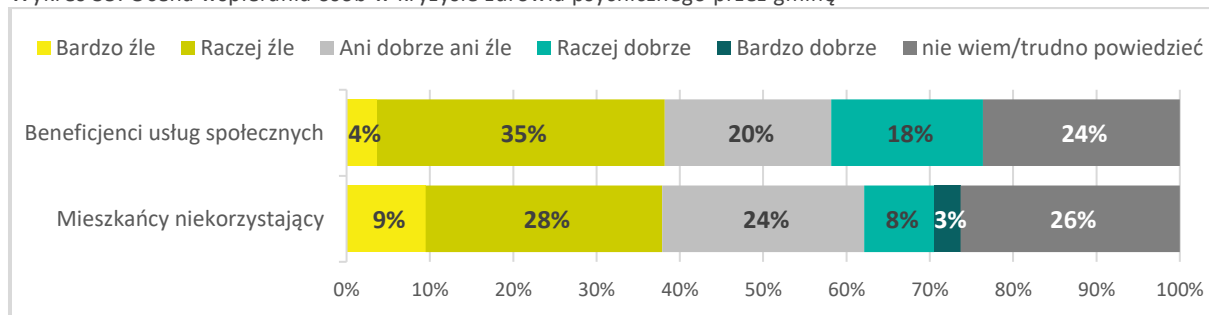
Wykres 34. Odsetek osób w kryzysie zdrowia psychicznego wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców 13% stanowiły osoby w kryzysie zdrowia psychicznego. Dodatkowo 7% ankietowanych przyznało, że ma takie osoby w gospodarstwie domowym, 13% uczestników badania przyznało, że ma takie osoby wśród dalszej rodziny, a 24% wśród znajomych.

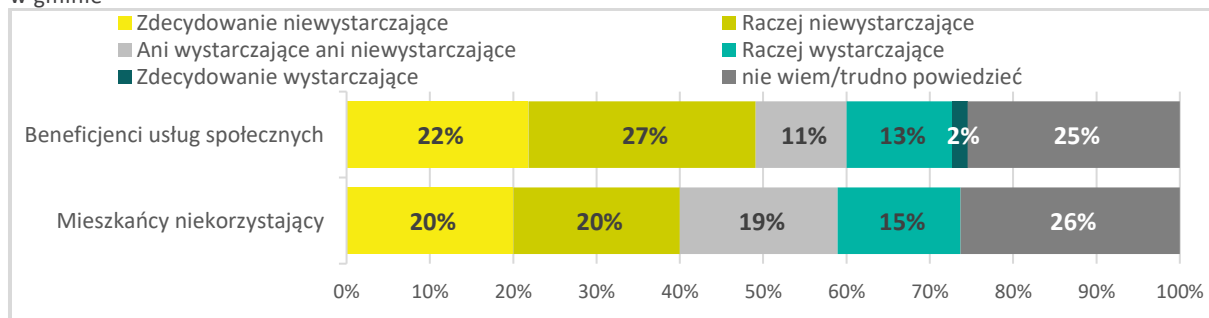
Wykres 35. Ocena wspierania osób w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminę



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Prażmów źle wspiera osoby w kryzysie zdrowia psychicznego (39% beneficjenci usług społecznych, 37% niekorzystający z nich).

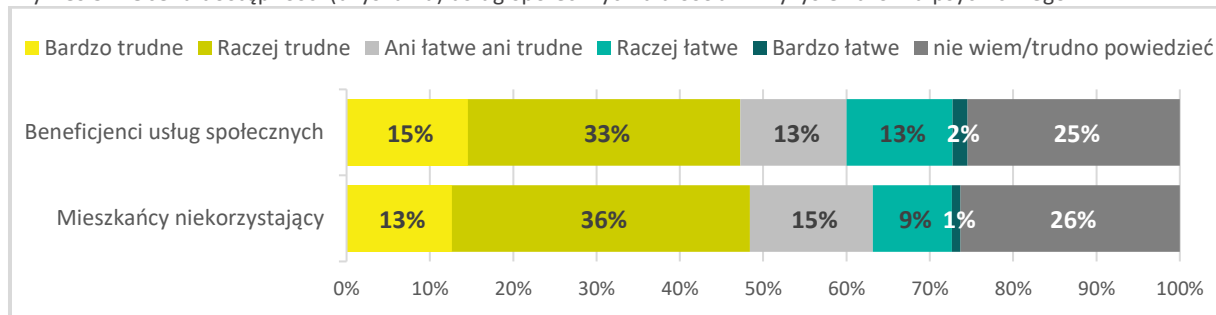
Wykres 36. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Uczestniczący w badaniu mieszkańcy stwierdzili, że usługi oferowane osobom w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminę Prażmów są niewystarczające (49% beneficjenci usług społecznych, 40% niekorzystający z nich).

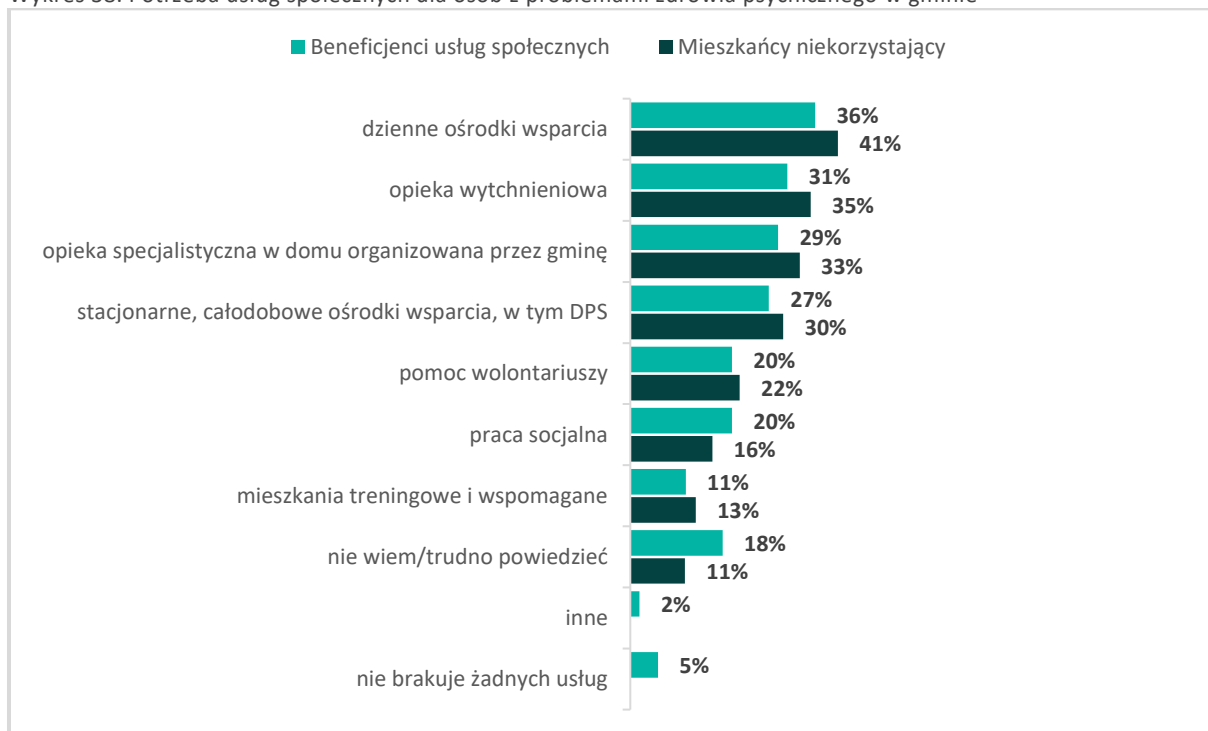
Wykres 37. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród ankietowanych mieszkańców przeważa zdanie, że uzyskanie usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego na terenie gminy Prażmów jest trudne (48% beneficjenci usług społecznych, 49% niekorzystający z nich).

Wykres 38. Potrzeba usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego w gminie



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Prażmów najbardziej potrzebne usługi społeczne dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego to:

- **dzielne ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi**
- **wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)**
- **specjalistyczne usługi świadczone w miejscu zamieszkania przez gminę.**

Wykres 39. Korzystanie z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego



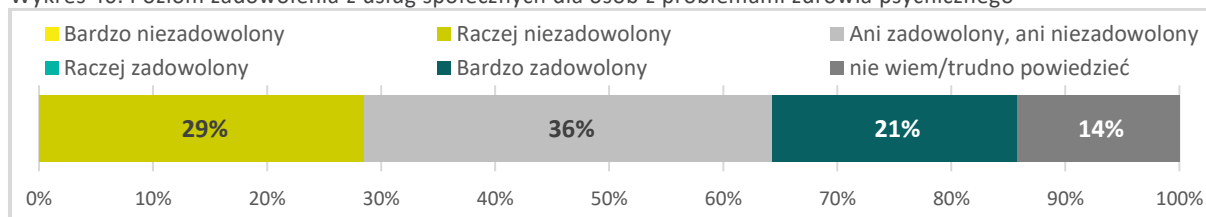
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy materiału badawczego wynika, że najczęściej osoby w kryzysie zdrowia psychicznego z terenu gminy Prażmów w ciągu ostatnich 3 lat korzystały z następujących usług:



- wsparcia dla członków rodzin lub opiekunów służących ich odciążeniu (tzw. opieki wytchnieniowej)
- stacjonarnych, całodobowych ośrodków wsparcia.

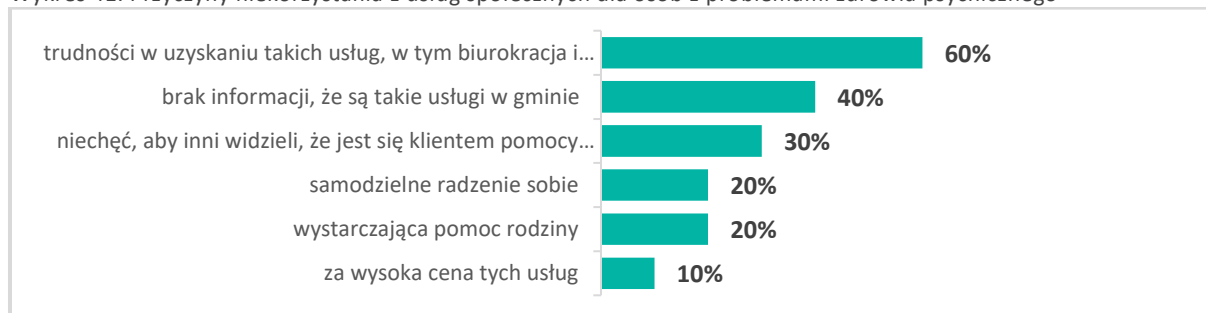
Wykres 40. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pośród ankietowanych z terenu gminy Prażmów korzystających z usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego większa grupa badanych wyraziła swoje niezadowolenie z poziomu ich świadczenia (21% zadowolonych do 29% niezadowolonych).

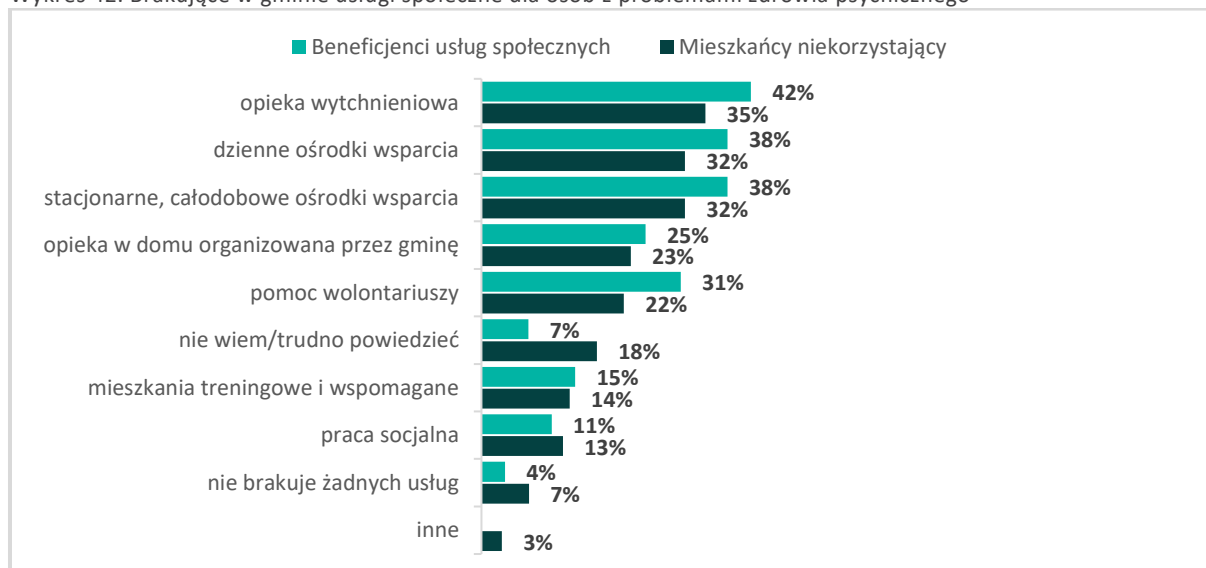
Wykres 41. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Osoby z problemami zdrowia psychicznego, które nie były objęte usługami społecznymi jako przyczynę niekorzystania z nich głównie wskazywały na: trudności w uzyskaniu takich usług, w tym biurokrację i długi czas oczekiwania na decyzje (60% ankietowanych) oraz brak informacji, że takie usługi są świadczone w gminie (40% ankietowanych).

Wykres 42. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób z problemami zdrowia psychicznego



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

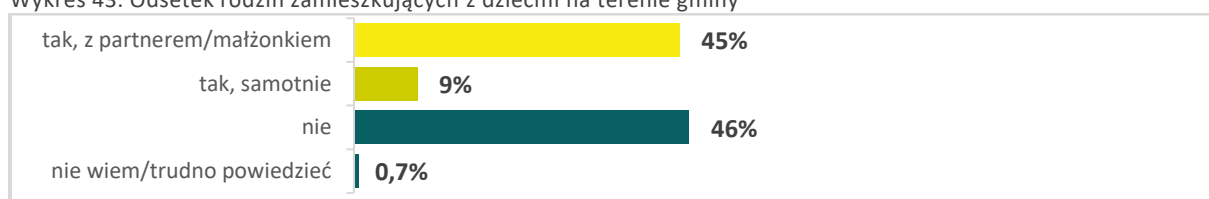
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gminy Prażmów najbardziej brakujące usługi społeczne dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego to:

- wsparcie dla członków rodzin lub opiekunów służące ich odciążeniu (tzw. opieka wytchnieniowa)
- dzienne ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- stacjonarne, całodobowe ośrodki wsparcia.

## 5. Usługi społeczne dla rodzin z dziećmi

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Prażmów o realizowanych usługach społecznych i zapotrzebowaniu na nie dla rodzin z dziećmi.

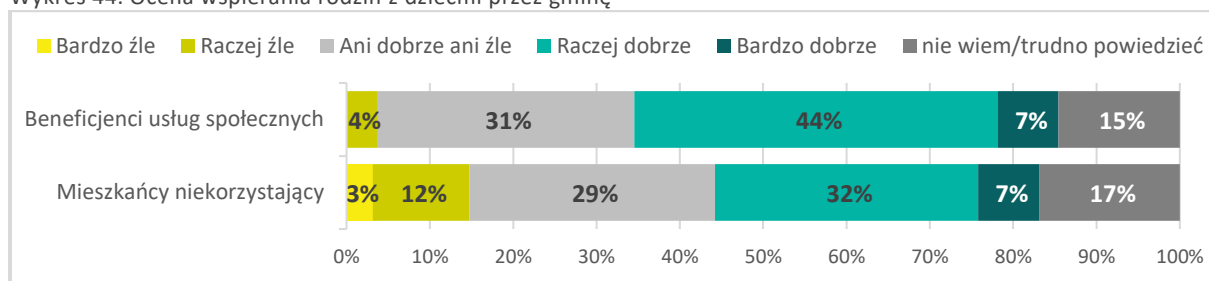
Wykres 43. Odsetek rodzin zamieszkujących z dziećmi na terenie gminy



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród badanych mieszkańców gminy Prażmów 45% ankietowanych stanowiły rodziny z dziećmi. Dodatkowo 9% uczestników badania przyznało, że mieszka samotnie z dziećmi, natomiast 46% nie posiada dzieci lub z nimi nie mieszka.

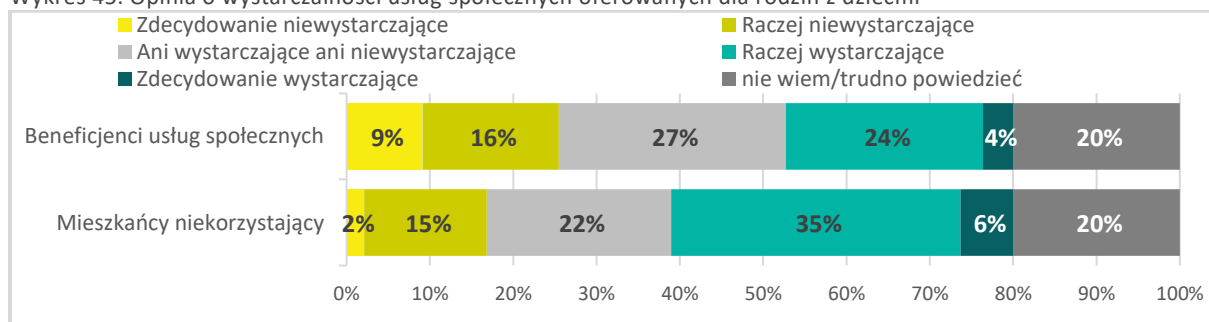
Wykres 44. Ocena wspierania rodzin z dziećmi przez gminę



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców przeważa zdanie, że gmina Prażmów dobrze wspiera rodziny z dziećmi (51% beneficjenci usług społecznych, 39% niekorzystający z nich).

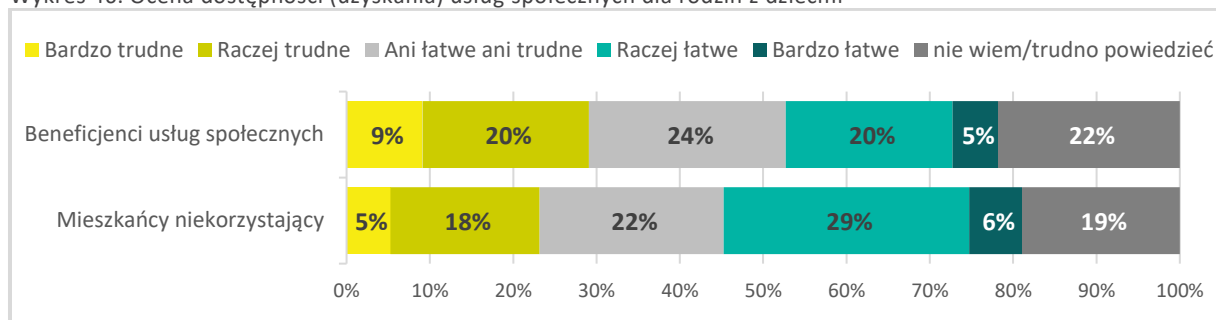
Wykres 45. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla rodzin z dziećmi



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród uczestników procesu badawczego przeważa opinia o tym, że usługi oferowane rodzinom z dziećmi przez gminę Prażmów są wystarczające (28% beneficjenci usług społecznych, 41% niekorzystający z nich).

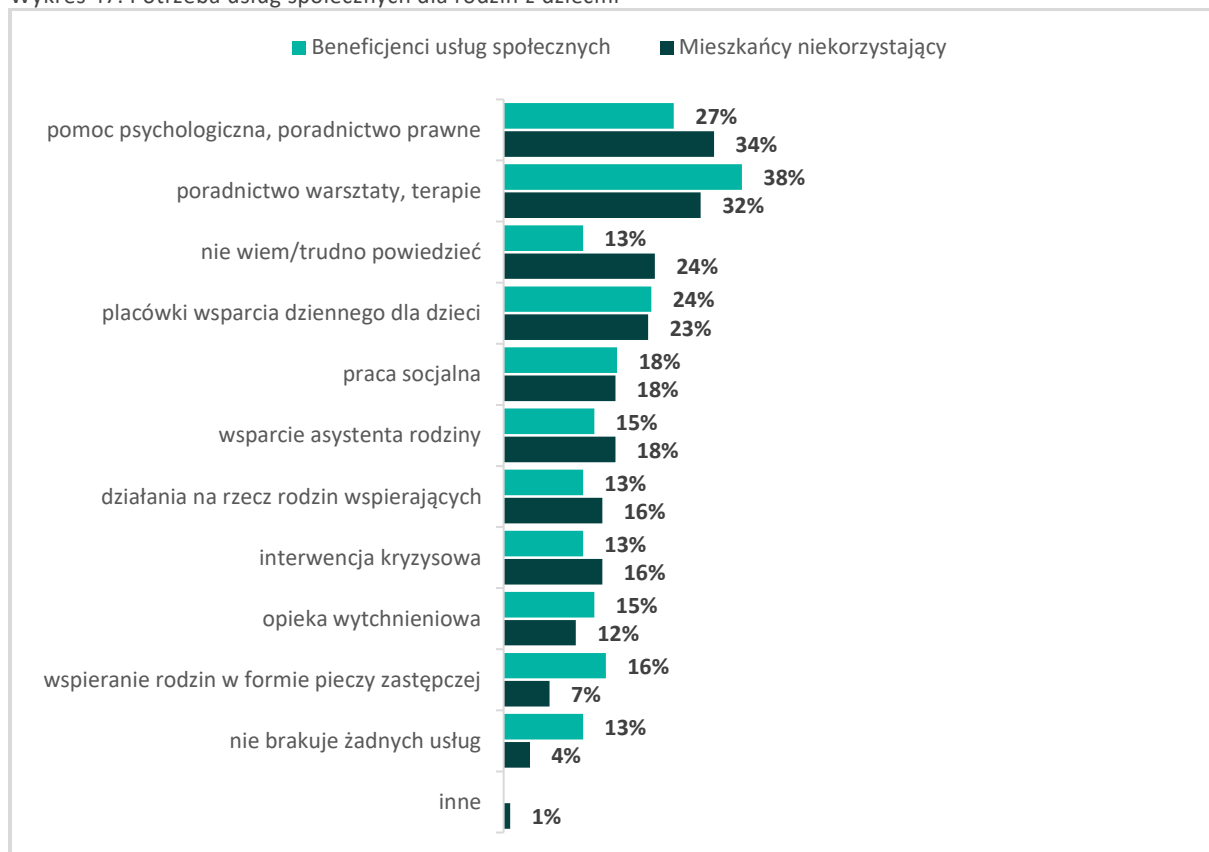
Wykres 46. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla rodzin z dziećmi



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Opinia o stopniu trudności w uzyskaniu usług społecznych dla rodzin z dziećmi na terenie gminy Prażmów jest podzielona. Beneficjenci usług społecznych częściej przyznają, że uzyskanie ww. usług jest trudne (29% ankietowanych) niż jest łatwe (25% badanych). Natomiast mieszkańcy niekorzystający ze wsparcia usług społecznych mają odwrotne zdanie (35% ankietowanych uznało, że jest łatwe, 23% badanych, że jest trudne).

Wykres 47. Potrzeba usług społecznych dla rodzin z dziećmi

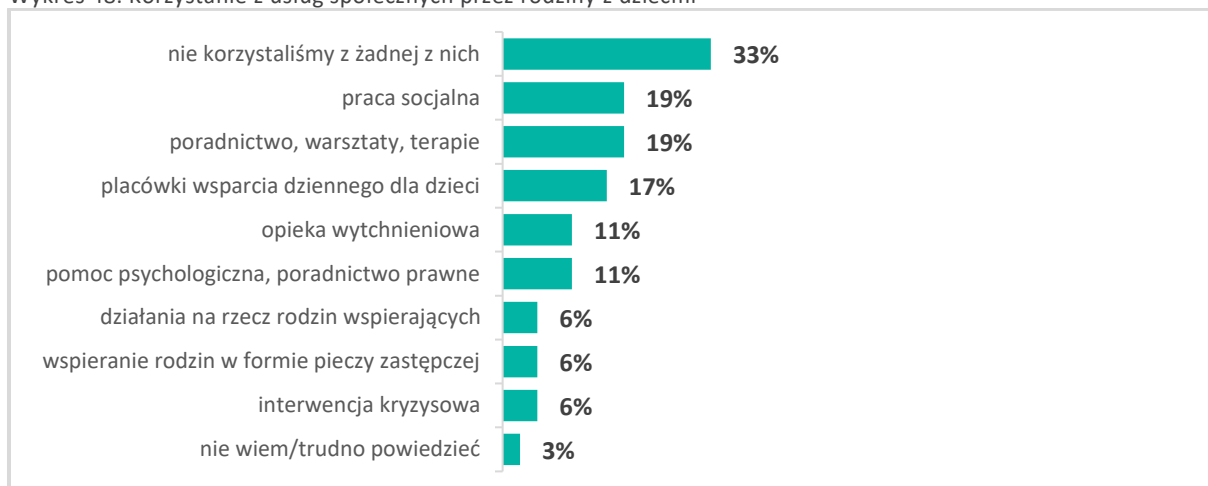


Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W opinii mieszkańców gminy Prażmów najbardziej potrzebne usługi społeczne dla rodzin z dziećmi to:

- pomoc psychologiczna, poradnictwo prawne
- poradnictwo, warsztaty, terapie
- placówki wsparcia dziennego dla dzieci.

Wykres 48. Korzystanie z usług społecznych przez rodziny z dziećmi

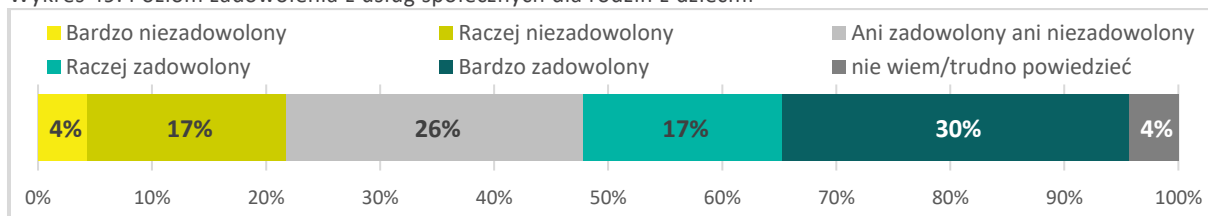


Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Z analizy materiału badawczego wynika, że najczęściej rodziny z dziećmi z terenu gminy Prażmów w ciągu ostatnich 3 lat korzystały z następujących usług:

- pracy socjalnej
- poradnictwa, warsztatów, terapii
- placówek wsparcia dziennego dla dzieci.

Wykres 49. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla rodzin z dziećmi



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pośród ankietowanych z terenu gminy Prażmów korzystających z usług społecznych dla rodzin z dziećmi większość wyraziło swoje zadowolenie z poziomu ich świadczenia (47% zadowolonych do 21% niezadowolonych).

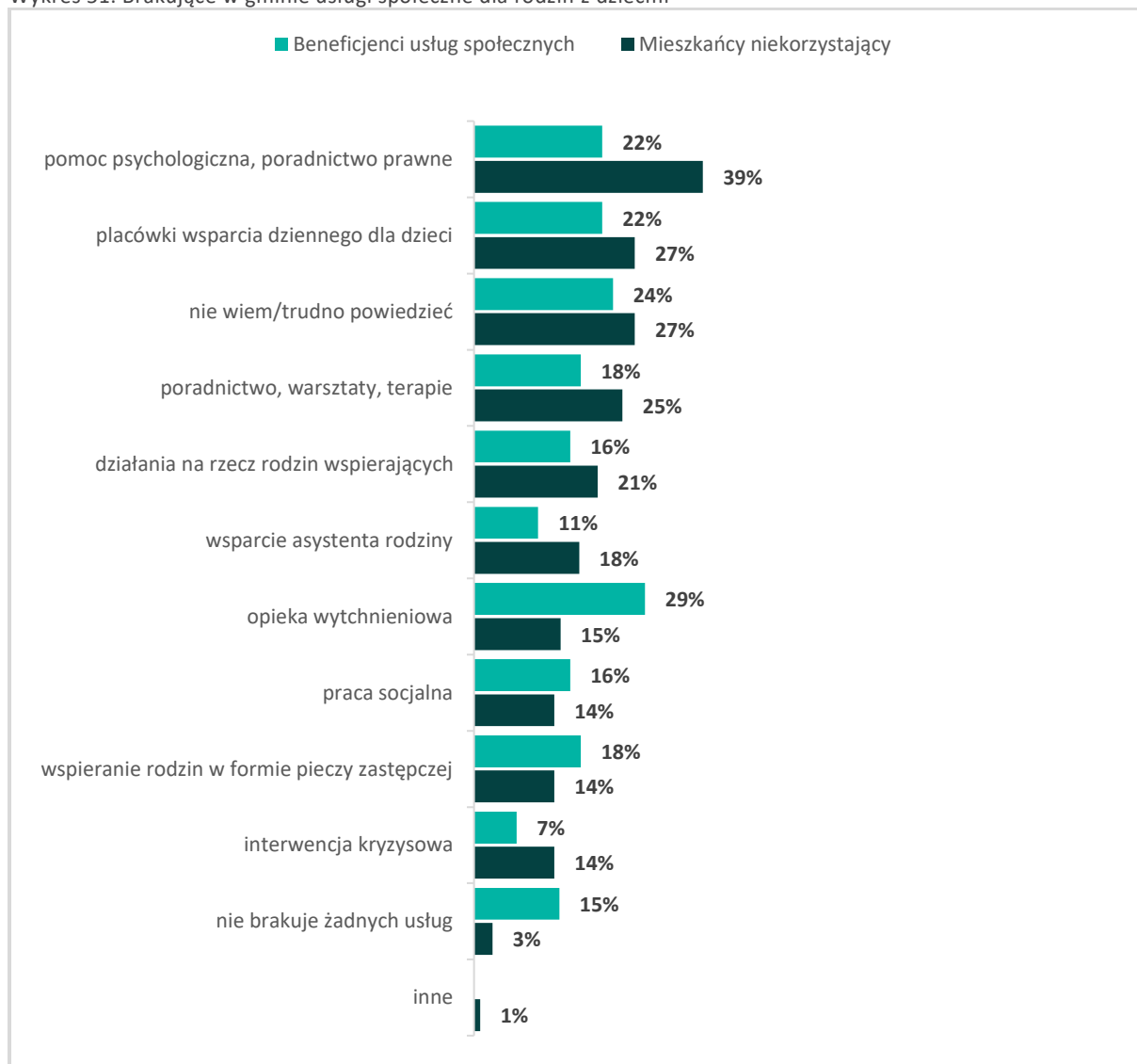
Wykres 50. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez rodziny z dziećmi



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Rodziny z dziećmi, które nie były objęte usługami społecznymi jako przyczynę niekorzystania z nich głównie wskazywały na: radzenie sobie samodzielnie z problemami (72% ankietowanych) oraz wystarczająca pomoc rodziny (28% badanych).

Wykres 51. Brakujące w gminie usługi społeczne dla rodzin z dziećmi



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

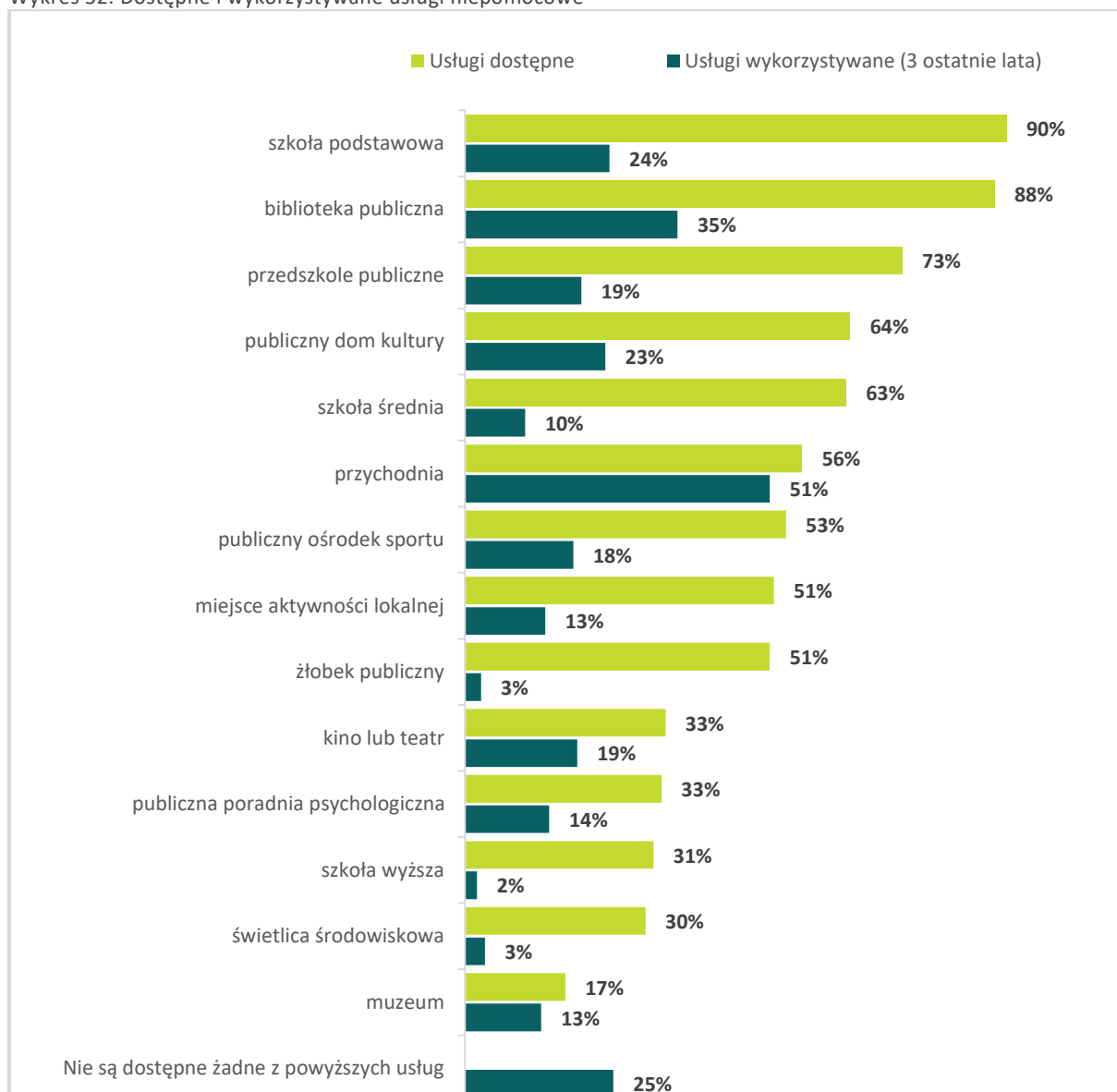
Zdaniem beneficjentów usług społecznych i pozostałych mieszkańców gminy najbardziej brakujące usługi społeczne dla rodzin z dziećmi to:

- pomoc psychologiczna, poradnictwo prawne
- placówki wsparcia dziennego dla dzieci
- poradnictwo, warsztaty, terapie.

## 6. Usługi niepomocowe dostępne w gminie

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Prażmów o realizowanych na jej terenie usługach niepomocowych.

Wykres 52. Dostępne i wykorzystywane usługi niepomocowe



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem mieszkańców gminy Prażmów na jej terenie są dostępne różne niepomocowe usługi społeczne. Najczęściej wskazywane to:

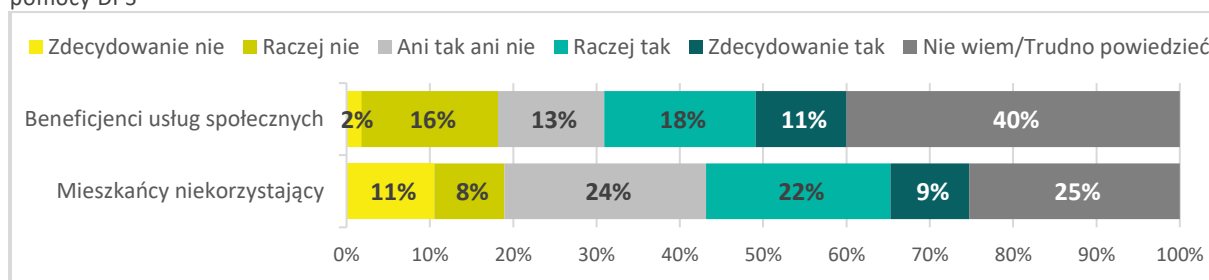
- szkoła podstawowa (90% ankietowanych)
- biblioteka publiczna (88% ankietowanych)
- przedszkole publiczne (73% ankietowanych)
- publiczny dom kultury (64% ankietowanych)
- szkoła średnia (63% ankietowanych)
- przychodnia (56% ankietowanych)
- publiczny ośrodek sportu (53% ankietowanych)
- miejsce aktywności lokalnej (51% ankietowanych).

Natomiast najczęściej wykorzystywaną w ciągu ostatnich 3 lat usługą społeczną według respondentów jest przychodnia (51% badanych) oraz biblioteka (35% badanych).

## 7. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu dotyczącym opinii mieszkańców gminy Prażmów o potrzebie zaangażowania się instytucji powiatowych w realizację usług społecznych.

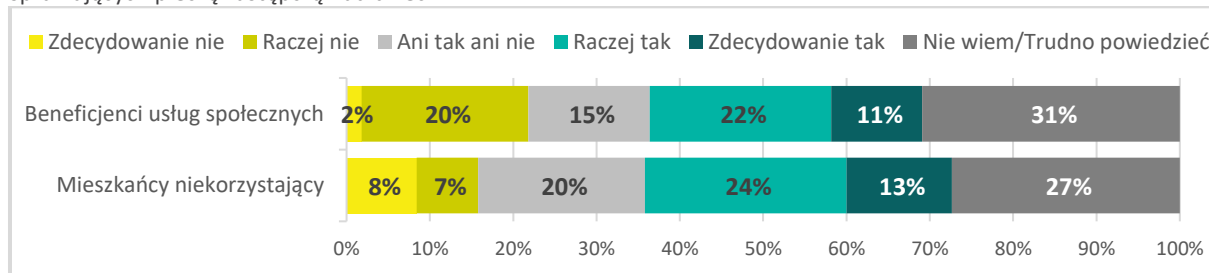
Wykres 53. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla osób, które potrzebują pomocy DPS



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców gminy Prażmów przeważała opinia, że usługi społeczne dla osób, które potrzebują wsparcia w postaci umieszczenia ich w domu pomocy społecznej wymagają większego zaangażowania się instytucji powiatowych (29% beneficjenci usług społecznych, 31% niekorzystający z nich).

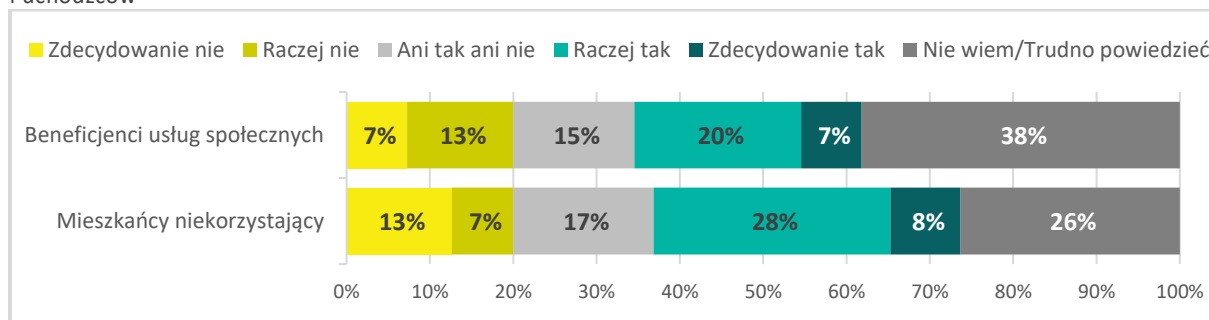
Wykres 54. Potrzeba zaangażowania się instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla rodzin lub osób sprawujących pieczę zastępczą nad dziećmi



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców gminy Prażmów przeważała opinia, że usługi społeczne dla osób, które sprawują pieczę zastępczą nad dziećmi wymagają większego zaangażowania się instytucji powiatowych (33% beneficjenci usług społecznych, 37% niekorzystający z nich).

Wykres 55. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla cudzoziemców i uchodźców



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wśród mieszkańców gminy Prażmów przeważała opinia, że usługi społeczne dla cudzoziemców i uchodźców opinie były podzielone wymagają większego zaangażowania się instytucji powiatowych (27% beneficjenci usług społecznych, 36% niekorzystający z nich).



# ROZDZIAŁ III

## DIAGNOZA USŁUG SPOŁECZNYCH – WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO INSTYTUCJI ŚWIADCZĄCYCH USŁUGI SPOŁECZNE W GMINIE PRAŻMÓW

### I. Metodologia badania ankietowego oraz charakterystyka grupy badawczej

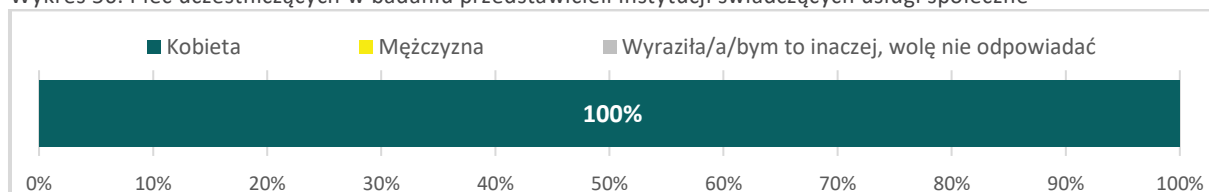
#### 1. Metodologia badania

W ramach niniejszej diagnozy zostało również przeprowadzone przez firmy IBC oraz CBM Indicator we współpracy z MCPS badanie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w zakresie podejścia instytucji do rozwoju świadczonych usług społecznych w województwie mazowieckim. Badanie miało charakter ilościowy i zostało przeprowadzone w październiku i listopadzie 2024 roku za pomocą kwestionariusza ankietowego skierowanego do przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne i zdrowotne. W badaniu zostało zastosowane podejście mieszane (mixed mode) obejmujące trzy techniki zbierania danych: CAWI (ankieta online), CATI (wywiady telefoniczne) oraz CAPI (wywiady bezpośrednie). W **gminie Prażmów przeprowadzono 2 wywiady z przedstawicielami** (część pytań ze względu na ich tematykę została zadana mniejszej, dedykowanej grupie przedstawicieli instytucji). Liczebność jest zbyt mała do wykonania analiz ilościowych ( $n < 30$ ), dlatego dane mają charakter jakościowy.

#### 2. Charakterystyka grupy badawczej

Poniżej prezentujemy charakterystykę grupy badawczej w zakresie następujących zmiennych: płci, wieku, stanowiska, stażu pracy, podmiotu prowadzącego, nazwy instytucji. Grupa ta uczestniczyła w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne i zdrowotne w zakresie podejścia instytucji do rozwoju świadczonych usług społecznych w gminie Prażmów.

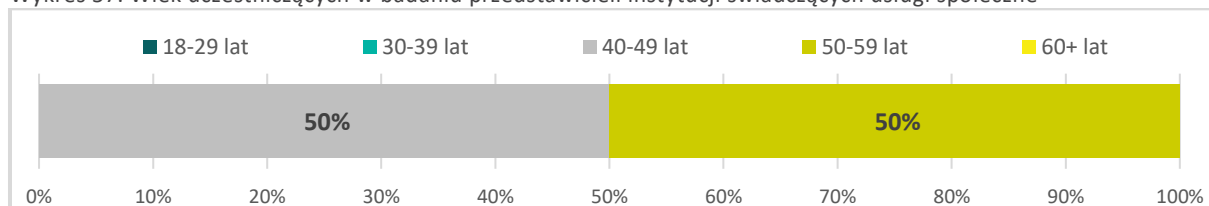
Wykres 56. Płeć uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przedmiotowym badaniu odpowiedzi udzielały jedynie kobiety (stanowiły 100% badanych).

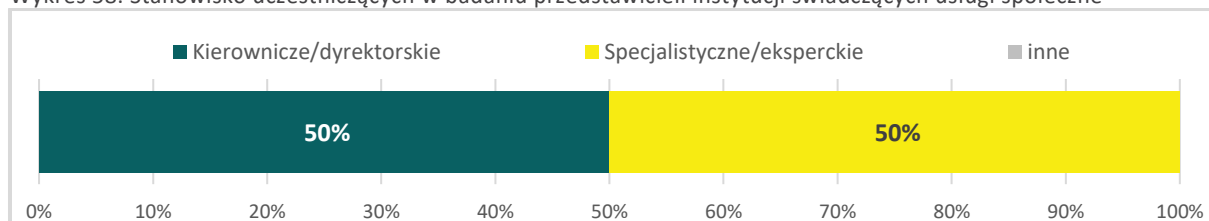
Wykres 57. Wiek uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku wieku respondentów reprezentowali oni dwie trzy grupy wiekowe (40-49 lat oraz 50-59 lat), wśród których nie odnotowano jednej dominującej grupy ankietowanych (w każdej grupie odnotowano 50% badanych).

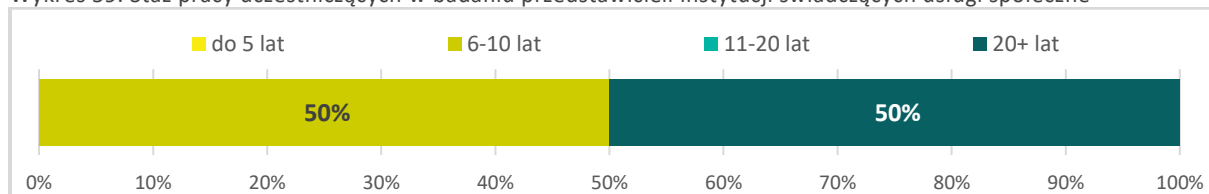
Wykres 58. Stanowisko uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku stanowiska respondentów reprezentowali oni tylko dwie grupy zawodowe (specjaliści/eksperti oraz kierownicze/dyrektorskie), wśród których nie odnotowano jednej dominującej grupy ankietowanych (w każdej grupie odnotowano 50% badanych).

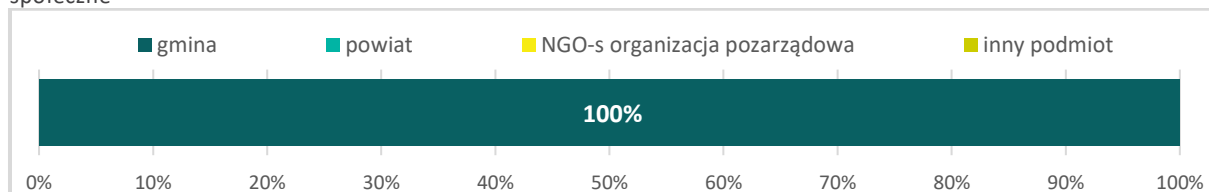
Wykres 59. Staż pracy uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku stażu pracy respondentów reprezentowali oni tylko dwie grupy doświadczenia (6-10 lat oraz ponad 20 lat), wśród których nie odnotowano jednej dominującej grupy ankietowanych (w każdej grupie odnotowano 50% badanych).

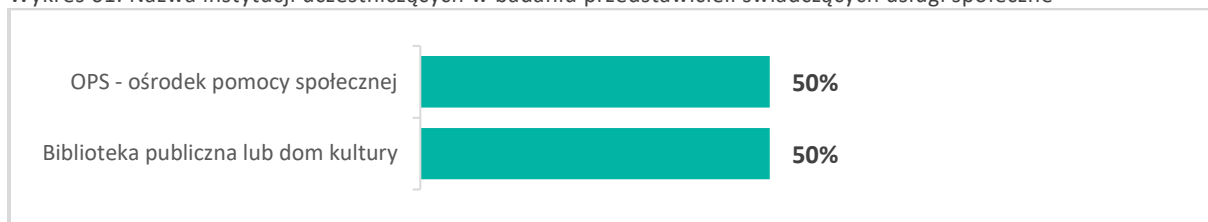
Wykres 60. Podmiot prowadzący dla instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli realizujących usługi społeczne



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku podmiotu prowadzącego dla instytucji uczestniczących w badaniu został zidentyfikowany tylko jeden podmiot i była to gmina.

Wykres 61. Nazwa instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli świadczących usługi społeczne



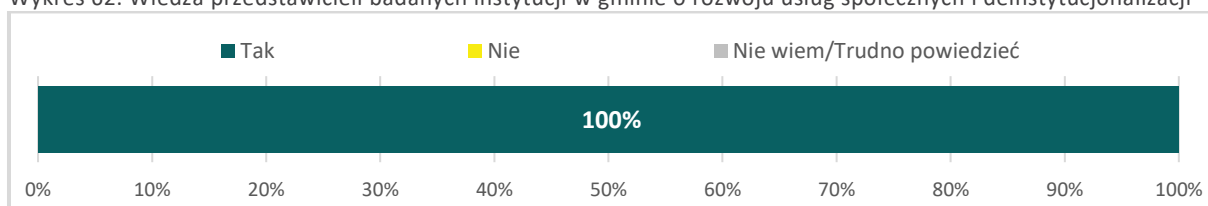
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W przypadku nazwy instytucji uczestniczących w badaniu zostały zidentyfikowane dwa podmioty: ośrodek pomocy społecznej i biblioteka publiczna lub dom kultury.

## II. Opinie przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne w gminie w zakresie rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu przedstawicieli świadczących usługi społeczne w zakresie ich podejścia do rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji.

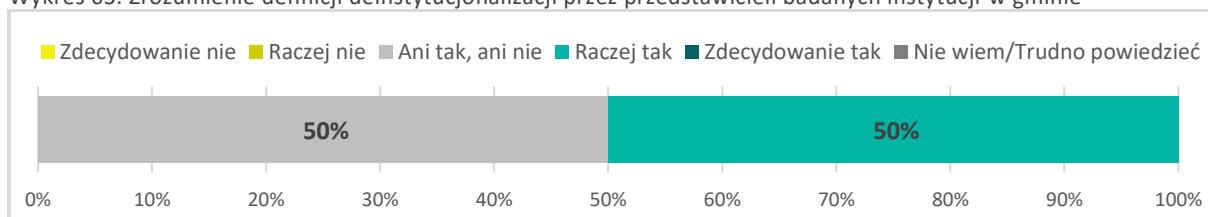
Wykres 62. Wiedza przedstawicieli badanych instytucji w gminie o rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Wszyscy przedstawiciele badanych instytucji w gminie mają wiedzę o rozwoju środowiskowych usług społecznych określanych pojęciem deinstytucjonalizacji.

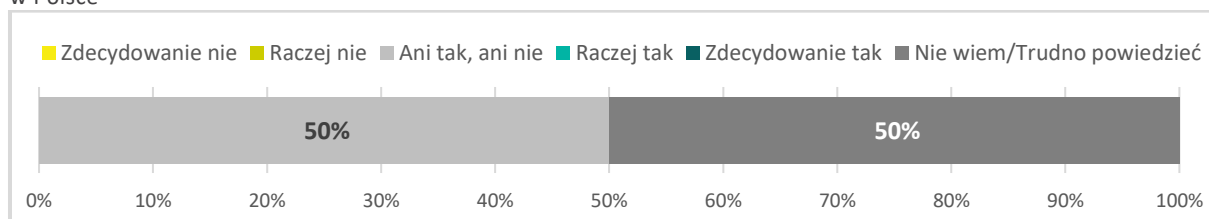
Wykres 63. Zrozumienie definicji deinstytucjonalizacji przez przedstawicieli badanych instytucji w gminie



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Deinstytucjonalizacja praktyk pomocowych to proces przechodzenia od organizowania wsparcia opartego na rozwiązaniach zakładowych, w których kluczową rolę odgrywają placówki całodobowe długookresowego pobytu, do organizowania wsparcia w sposób środowiskowy, z wykorzystaniem infrastruktury usług społecznych i innych zasobów społeczności lokalnych (M. Rymśza, 2022). Ta definicja jest zrozumiała dla połowy respondentów uczestniczących w badaniu.

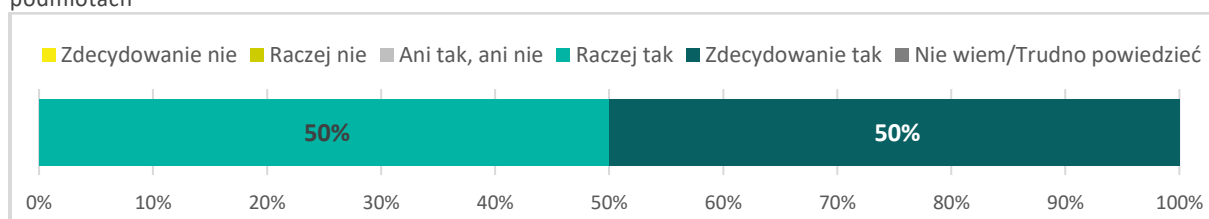
Wykres 64. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do słuszności wdrażania deinstytucjonalizacji w Polsce



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Przedstawiciele badanych instytucji nie wyrażają zdania w sprawie tego czy rozwój środowiskowych usług społecznych, czyli deinstytucjonalizacja jest słusznym kierunkiem rozwoju polityki społecznej w Polsce.

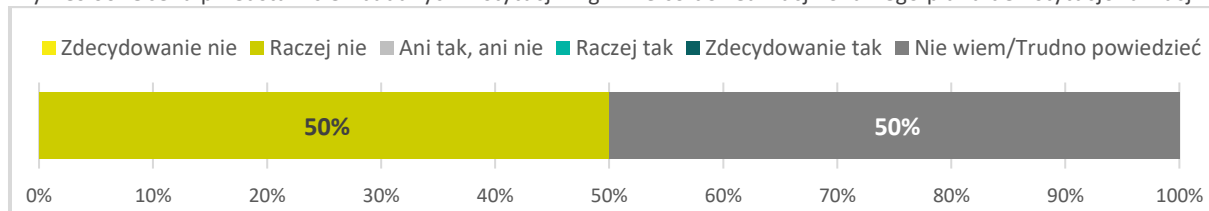
Wykres 65. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do potrzeby działań deinstytucjonalizacji w tych podmiotach



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Przedstawiciele instytucji przyznają, że ich podopieczni i personel wyrażali potrzebę rozwoju środowiskowych usług społecznych w tych podmiotach.

Wykres 66. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do realizacji lokalnego planu deinstytucjonalizacji



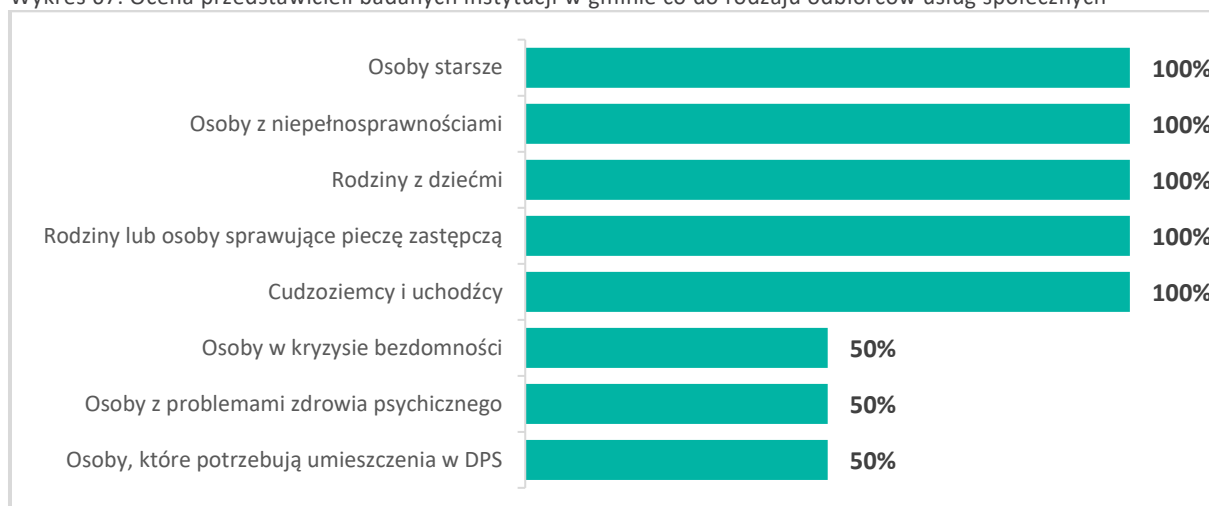
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

W żadnej z badanych instytucji zlokalizowanych w gminie Prażmów w opinii jej przedstawiciela nie jest realizowany lokalny plan deinstytucjonalizacji usług społecznych.

### III. Analiza usług społecznych prowadzonych dla poszczególnych grup beneficjentów w badanych instytucjach, ich problemy w rozwoju i gotowości do świadczenia usług społecznych

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne dla poszczególnych grup beneficjentów, a także problemy w rozwoju i gotowości podmiotów do rozwoju tych usług.

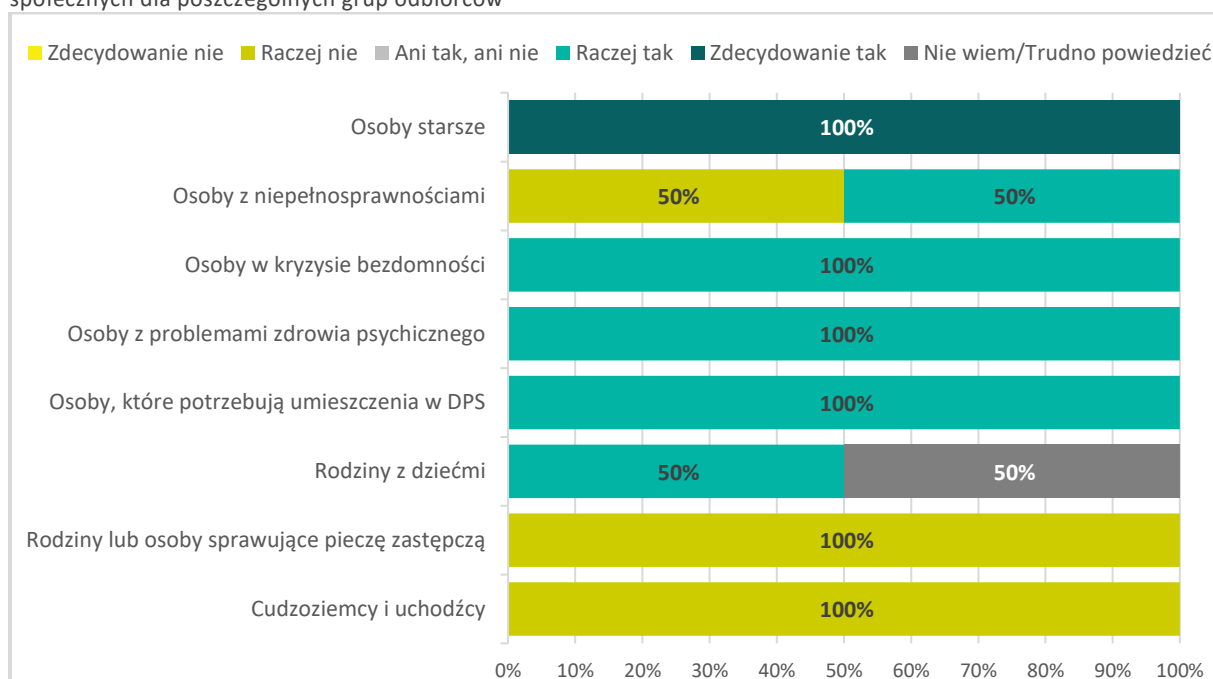
Wykres 67. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do rodzaju odbiorców usług społecznych



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Badane instytucje świadczą usługi społeczne głównie dla następujących grup: osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, rodziny z dziećmi, rodziny lub osoby sprawujące pieczę zastępczą oraz cudzoziemcy i uchodźcy.

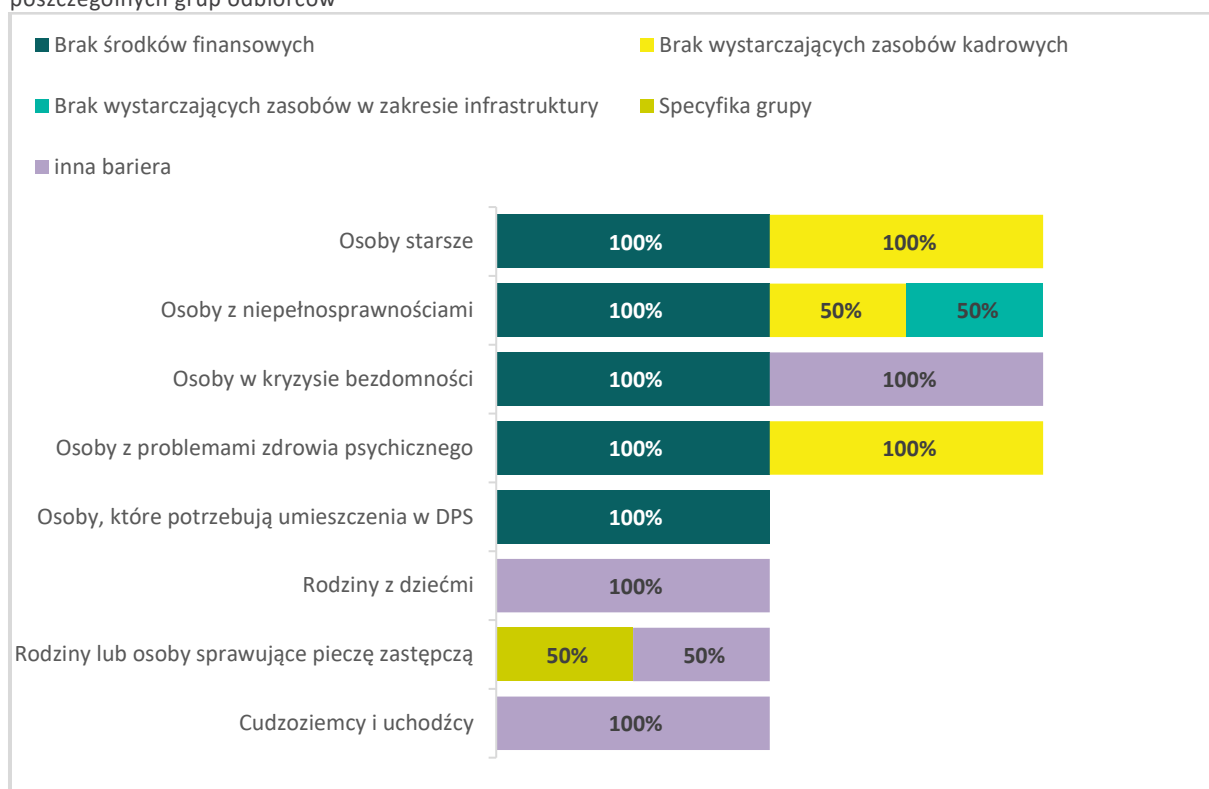
Wykres 68. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do pożądanego kierunku rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem pracowników badanych instytucji przede wszystkim pożądanym jest w nich rozwój usług społecznych dla następujących grup odbiorców: osoby starsze, osoby w kryzysie bezdomności, osoby z problemami zdrowia psychicznego oraz osoby, które potrzebują umieszczenia w DPS (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

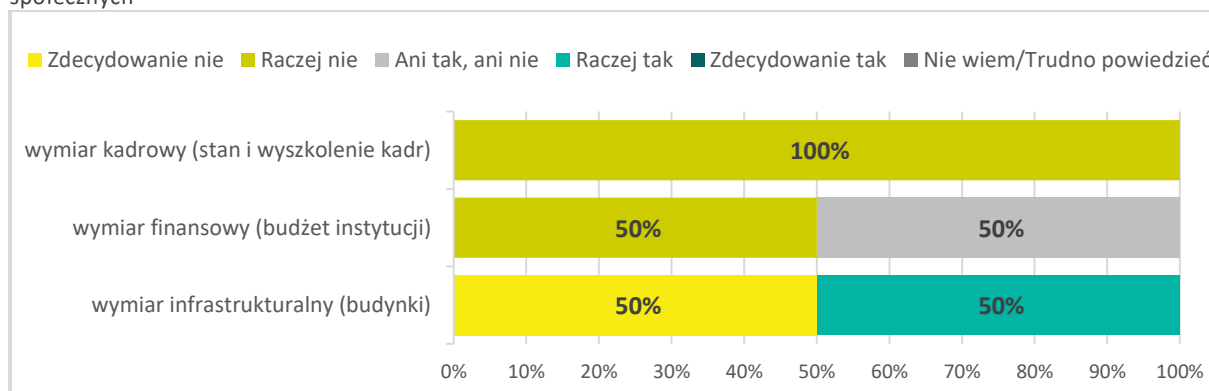
Wykres 69. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do barier w rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Główne bariery w rozwoju usług społecznych zgłaszane przez przedstawicieli badanych instytucji w stosunku do poszczególnych grup odbiorców w gminie Prażmów to: brak środków finansowych oraz brak wystarczających zasobów kadrowych (pytanie zadawano tylko instytucjom świadczącym usługi dla danych grup odbiorców).

Wykres 70. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do gotowości tych podmiotów do rozwoju usług społecznych



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

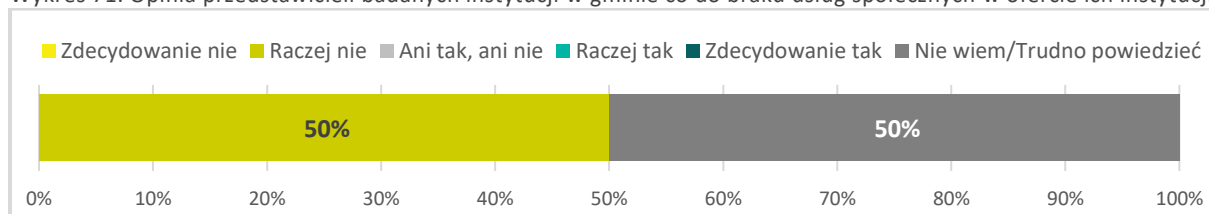
Instytucje zgłaszają umiarkowaną gotowość do rozwoju usług społecznych biorąc pod uwagę następujące wymiary:

- wymiar kadrowy (stan i wykształcenie kadr) –raczej niegotowe
- wymiar finansowy (budżet instytucji) – raczej niegotowe
- wymiar infrastrukturalny (budynki) – połowa gotowa (1 z 2) a połowa niegotowa.

## IV. Opinie przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji

Poniżej prezentujemy wyniki analizy danych uzyskanych w badaniu przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji.

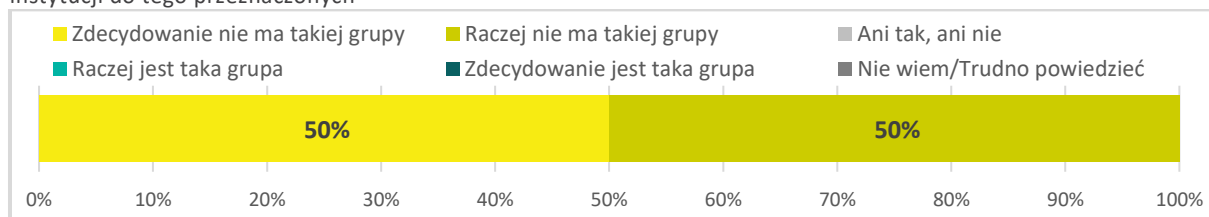
Wykres 71. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Zdaniem przedstawicieli badanych instytucji w ich katalogu usług nie brakuje jeszcze usług społecznych, które mogłyby lepiej odpowiadać na potrzeby beneficjentów.

Wykres 72. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do grupy społecznej nie objętej wsparciem instytucji do tego przeznaczonych



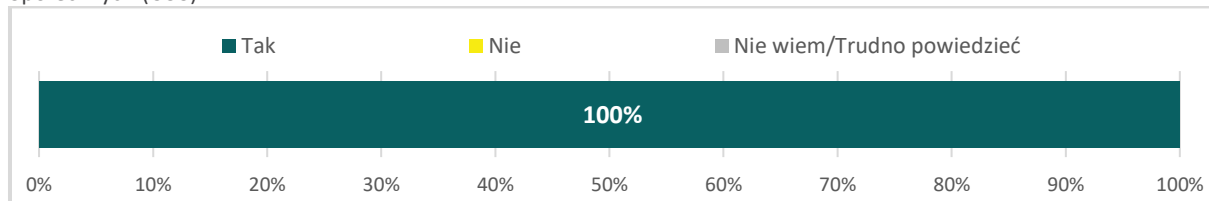
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Pracownicy przebadanych instytucji nie wskazują, że jakaś grupa społeczna nie jest objęta wsparciem instytucji do tego przeznaczonych.

## V. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do idei powstania Centrum Usług Społecznych (CUS)

Poniżej prezentujemy opinię przedstawicieli badanych instytucji co do idei powstania Centrum Usług Społecznych (CUS) na terenie gminy Prażmów.

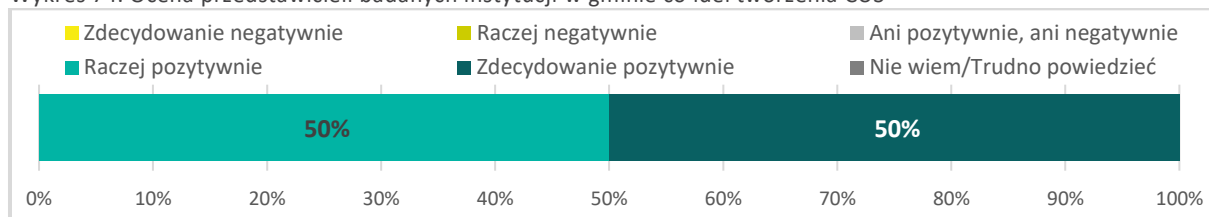
Wykres 73. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do znajomości idei tworzenia Centrum Usług Społecznych (CUS)



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Przedstawiciele badanych instytucji w gminie Prażmów słyszeli o idei tworzenia Centrum Usług Społecznych.

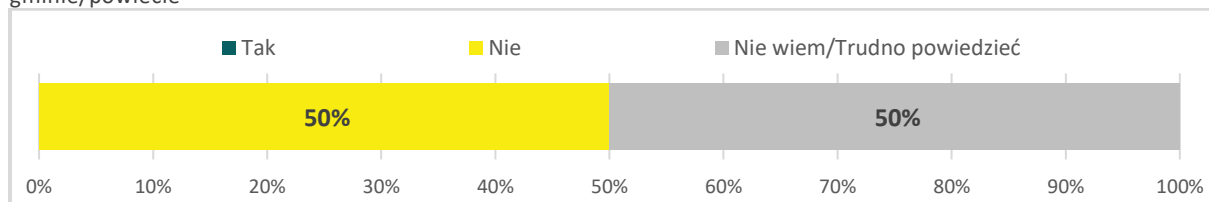
Wykres 74. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co idei tworzenia CUS



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Centrum Usług Społecznych to jednostka organizacyjna gminy utworzona dla jednej lub co najmniej dwóch gmin w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie określonych usług społecznych oraz koordynacji tych usług, zgodnie z Art. 9. ustawy o realizowaniu usług społecznych przez Centrum Usług Społecznych. Przedstawiciele badanych instytucji pozytywnie oceniają ideę tworzenia Centrum Usług Społecznych w gminie Prażmów.

Wykres 75. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do wiedzy na temat funkcjonowania CUS w ich gminie/powiecie



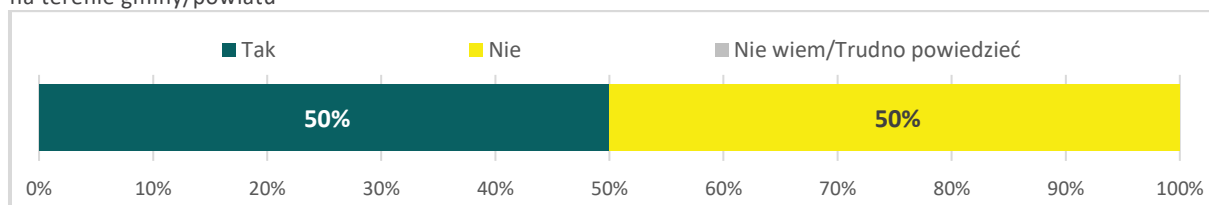
Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Jeden z dwóch przedstawicieli instytucji przyznał, że w jego gminie lub powiecie nie funkcjonuje Centrum Usług Społecznych.

## VI. Opinie przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO) i wolontariatu na terenie gminy

Poniżej prezentujemy opinię przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO) i wolontariatu na terenie gminy Prażmów.

Wykres 76. Opinia przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO-sów) na terenie gminy/powiatu

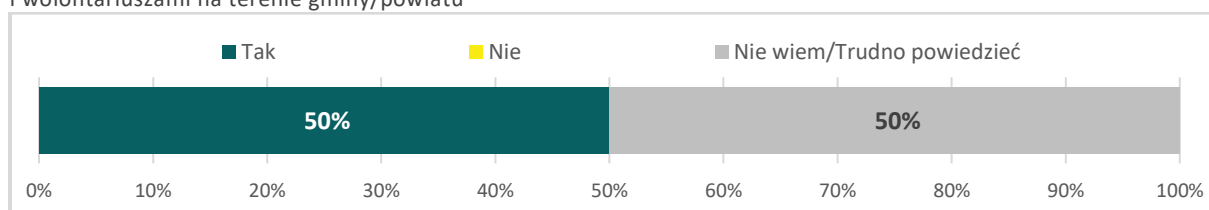


Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Jeden z dwóch przedstawicieli instytucji przyznał, że w jego gminie lub powiecie działają organizacje pozarządowe.



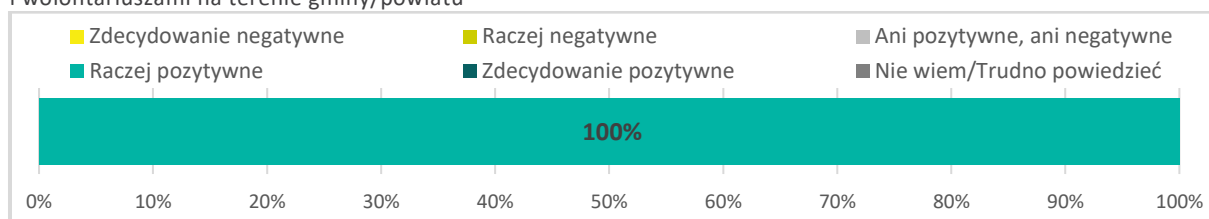
Wykres 77. Doświadczenie przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Jeden z dwóch przedstawicieli badanych instytucji, którzy mają świadomość działania na ich terenie organizacji pozarządowych, deklaruje doświadczenie współpracy z wolontariuszami lub organizacjami pozarządowymi.

Wykres 78. Ocena doświadczenia przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu



Źródło: opracowanie własne IBC Advisory oraz CBM Indicator na podstawie badania.

Doświadczenia przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu są raczej pozytywne.

# SPIS TABEL

Tabela 1. Sytuacja demograficzna w gminie Prażmów w 2023 r. ....	16
Tabela 2. Sytuacja gospodarcza w gminie Prażmów w 2023 r. ....	17
Tabela 3. Kapitał społeczny w gminie Prażmów w 2023 r. ....	17
Tabela 4. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej na terenie gminy Prażmów .....	18
Tabela 5. Podmioty ekonomii społecznej na terenie gminy Prażmów .....	18
Tabela 6. Organizacje pozarządowe na terenie gminy Prażmów.....	18
Tabela 7. Podmioty niepomocowe na terenie gminy Prażmów .....	19
Tabela 8. Osoby korzystające z pomocy społecznej w ośrodku pomocy społecznej w 2023 roku .....	20
Tabela 9. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w ośrodku pomocy społecznej w 2023 roku w podziale na wiek i płeć.....	20
Tabela 10. Powody przyznawania pomocy społecznej w ośrodku pomocy społecznej w gminie Prażmów w 2023 roku .....	20

# SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem płci respondentów .....	26
Wykres 2. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wieku respondentów .....	26
Wykres 3. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem wykształcenia respondentów .....	26
Wykres 4. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji zawodowej respondentów .....	26
Wykres 5. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem sytuacji materialnej respondentów .....	27
Wykres 6. Charakterystyka grupy badawczej pod kątem stopnia zadowolenia zamieszkiwania na terenie gminy przez respondentów .....	27
Wykres 7. Odsetek osób starszych wśród rodziny lub znajomych w ocenie badanych .....	27
Wykres 8. Ocena wsparcia osób starszych przez gminę .....	28
Wykres 9. Opinia badanych mieszkańców o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób starszych .....	28
Wykres 10. Ocena badanych dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób starszych .....	28
Wykres 11. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób starszych .....	29
Wykres 12. Korzystanie z usług społecznych przez osoby starsze .....	29
Wykres 13. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób starszych .....	30
Wykres 14. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby starsze .....	30
Wykres 15. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób starszych .....	30
Wykres 16. Odsetek osób z niepełnosprawnościami wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych .....	31
Wykres 17. Ocena wsparcia osób z niepełnosprawnościami przez gminę .....	31
Wykres 18. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób z niepełnosprawnościami .....	32
Wykres 19. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami ....	32
Wykres 20. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami .....	32
Wykres 21. Korzystanie z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami .....	33
Wykres 22. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami .....	33
Wykres 23. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby z niepełnosprawnościami .....	34
Wykres 24. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami .....	34
Wykres 25. Odsetek osób w kryzysie bezdomności wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych.	35
Wykres 26. Ocena wspierania osób w kryzysie bezdomności przez gminę .....	35
Wykres 27. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób w kryzysie bezdomności .....	36
Wykres 28. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności .....	36
Wykres 29. Zapotrzebowanie na usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności .....	36
Wykres 30. Korzystanie z usług społecznych przez osoby w kryzysie bezdomności .....	37
Wykres 31. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób w kryzysie bezdomności .....	37
Wykres 32. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez osoby w kryzysie bezdomności .....	37
Wykres 33. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób w kryzysie bezdomności .....	38
Wykres 34. Odsetek osób w kryzysie zdrowia psychicznego wśród rodziny lub znajomych w opinii badanych .....	38

Wykres 35. Ocena wspierania osób w kryzysie zdrowia psychicznego przez gminę .....	39
Wykres 36. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie .....	39
Wykres 37. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.....	39
Wykres 38. Potrzeba usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego w gminie.....	40
Wykres 39. Korzystanie z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego.....	40
Wykres 40. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego .	41
Wykres 41. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych dla osób z problemami zdrowia psychicznego.....	41
Wykres 42. Brakujące w gminie usługi społeczne dla osób z problemami zdrowia psychicznego.....	41
Wykres 43. Odsetek rodzin zamieszkujących z dziećmi na terenie gminy .....	42
Wykres 44. Ocena wspierania rodzin z dziećmi przez gminę .....	42
Wykres 45. Opinia o wystarczalności usług społecznych oferowanych dla rodzin z dziećmi .....	42
Wykres 46. Ocena dostępności (uzyskania) usług społecznych dla rodzin z dziećmi .....	43
Wykres 47. Potrzeba usług społecznych dla rodzin z dziećmi .....	43
Wykres 48. Korzystanie z usług społecznych przez rodziny z dziećmi .....	44
Wykres 49. Poziom zadowolenia z usług społecznych dla rodzin z dziećmi .....	44
Wykres 50. Przyczyny niekorzystania z usług społecznych przez rodziny z dziećmi .....	44
Wykres 51. Brakujące w gminie usługi społeczne dla rodzin z dziećmi.....	45
Wykres 52. Dostępne i wykorzystywane usługi niepomocowe.....	46
Wykres 53. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla osób, które potrzebują pomocy DPS.....	47
Wykres 54. Potrzeba zaangażowania się instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla rodzin lub osób sprawujących pieczę zastępczą nad dziećmi.....	47
Wykres 55. Potrzeba zaangażowania instytucji powiatowych w realizację usług społecznych dla cudzoziemców i uchodźców .....	47
Wykres 56. Płeć uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.....	49
Wykres 57. Wiek uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.....	50
Wykres 58. Stanowisko uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.....	50
Wykres 59. Staż pracy uczestniczących w badaniu przedstawicieli instytucji świadczących usługi społeczne.....	50
Wykres 60. Podmiot prowadzący dla instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli realizujących usługi społeczne.....	50
Wykres 61. Nazwa instytucji uczestniczących w badaniu przedstawicieli świadczących usługi społeczne .....	51
Wykres 62. Wiedza przedstawicieli badanych instytucji w gminie o rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji .....	51
Wykres 63. Zrozumienie definicji deinstytucjonalizacji przez przedstawicieli badanych instytucji w gminie .....	51
Wykres 64. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do słuszności wdrażania deinstytucjonalizacji w Polsce .....	52

Wykres 65. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do potrzeby działań deinstytucjonalizacji w tych podmiotach .....	52
Wykres 66. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do realizacji lokalnego planu deinstytucjonalizacji .....	52
Wykres 67. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do rodzaju odbiorców usług społecznych .....	53
Wykres 68. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do pożądanego kierunku rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców .....	53
Wykres 69. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do barier w rozwoju usług społecznych dla poszczególnych grup odbiorców .....	54
Wykres 70. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do gotowości tych podmiotów do rozwoju usług społecznych .....	54
Wykres 71. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do braku usług społecznych w ofercie ich instytucji.....	55
Wykres 72. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do grupy społecznej nie objętej wsparciem instytucji do tego przeznaczonych .....	55
Wykres 73. Opinia przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do znajomości idei tworzenia Centrum Usług Społecznych (CUS) .....	55
Wykres 74. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do idei tworzenia CUS.....	56
Wykres 75. Ocena przedstawicieli badanych instytucji w gminie co do wiedzy na temat funkcjonowania CUS w ich gminie/powiecie.....	56
Wykres 76. Opinia przedstawicieli badanych instytucji co do funkcjonowania organizacji pozarządowych (NGO-sów) na terenie gminy/powiatu .....	56
Wykres 77. Doświadczenie przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu .....	57
Wykres 78. Ocena doświadczenia przedstawicieli badanych instytucji we współpracy z organizacjami pozarządowymi i wolontariuszami na terenie gminy/powiatu.....	57